

Kuukausi- raportti

JOULUKUU 2023

Sisällysluettelo

Yhteenveto	2
Kansainvälinen talous.....	5
Ulkomaankauppa	8
Yksityiset kulutusmenot	11
Investoinnit.....	14
Kokonais- ja teollisuustuotanto.....	17
Työllisyys.....	21
Hinnat ja kustannukset.....	24
Julkinen talous.....	27
Yhteenveto talousennusteista	30

Ennusteryhmä

Päivi Puonti, ennustepäällikkö

✉ @PaiviPuonti

Birgitta Berg-Andersson, tutkija

✉ @BirgittaBergA1

Ville Kaitila, tutkija

✉ @VilleKaitila

Sakari Lähdemäki, tutkija

✉ @lahdems

Jaakko Rahko, tutkimusharjoittelija

Käy tutustumassa Suhdanne-julkaisuun osoitteessa www.suhdanne.fi.

Suhdannenäkymät joulukuussa 2023

> EU:n talousluottamus polki paikallaan marraskuussa

> Suomen bkt aleni selvästi vuoden kolmannella neljänneksellä

> Kulutus, investoinnit ja ulkomaankauppa supistuivat

> Jalostuksen lisäksi palvelujen arvonlisäys kääntyi laskuun

> Työllisyysaste kääntyi kuitenkin pieneen nousuun

Talousluottamus edelliskuukauden tasolla

Eurostatin julkaisema talouden kokonaisluottamusindikaattori parani koko EU:n osalta aavistuksen marraskuussa. Heikoin kuukausi oli syyskuu. Pieni paraneminen tuli kuluttajien ja rakennusalan puolelta.

Suomen kokonaisluottamusindikaattori oli marraskuussa lokakuuisella tasollaan. Rakentamisessa luottamus heikkeni edelleen ja teollisuudessa se kääntyi uudelleen laskuun, mutta vähittäiskaupassa ja muilla palvelualoilla luottamus vahvistui hieman.

Bkt aleni selvästi

Bruttokansantuotteen kausitasoitettu määrä supistui heinä-syyskuussa 0,9 prosenttia vuoden toisesta neljänneksestä. Yksityinen kulutus supistui 0,6 prosenttia, julkinen kulutus 2,7 prosenttia ja kiinteät investoinnit 1,5 prosenttia. Rakennusinvestoinnit supistuivat 3,3 prosenttia. Ulkomaankauppakin väheni, mutta tuonti vientiä enemmän, joten nettovienti tuki bkt:n kehitystä.

Tehtyjen työtuntien kausitasoitettu ja työpäiväkorjattu määrä supistui toisella neljänneksellä 0,6 prosenttia edellisestä neljänneksestä ja nyt kolmannella neljänneksellä vielä 0,7 prosenttia lisää.

Koko kansantalouden työn tuottavuus on viimeisten neljän neljänneksen aikana ollut 0,4 prosenttia alempi kuin vuotta aiemmin. Tehdasteollisuudessa on laskua jopa kuusi prosenttia. Tämä kehitys alkane näkyä heikentyvänä työllisyytenä.

Tehdasteollisuus supistuu

Kausitasoitettun arvonlisäyksen määrä supistui kuten bkt, eli 0,9 prosenttia huhti-kesäkuusta. Metsäteollisuuden sekä sähkö- ja elektroniikkateollisuuden supistuminen painoi tehdasteollisuuden toiselle perättäiselle supistumisneljännekselle. Muu metalliteollisuus kasvoi hieman.

Rakentamisen arvonlisäyksen supistuminen jatkui viidettä perättäistä vuosineljänneestä. Palvelualojen arvonlisäys puolestaan kääntyi melkein yhden prosentin laskuun. Majoitus- ja ravitsemisalalan arvonlisäyksen määrä aleni jopa 6,5 prosenttia. Palveluissa kasvua kertyi vain kuljetusalalla.

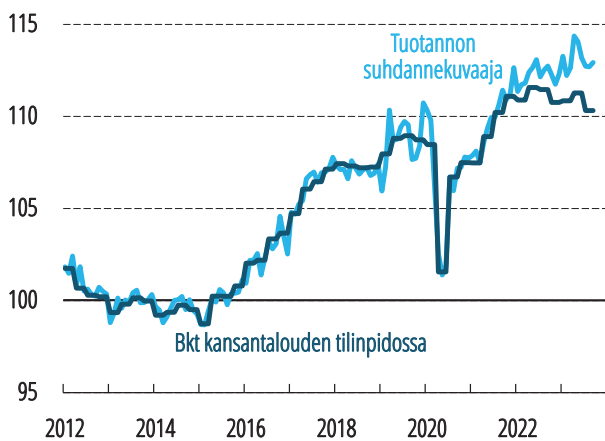
Tehdasteollisuuden tuotannon (ei arvonlisäys) kausitasoitettu määrä oli heinä-syyskuussa samalla tasolla kuin edeltäneellä kolmen kuukauden ajanjaksolla. Vuoden takaisesta kertyi takapakkia 3,6 prosenttia.

Useimmilla toimialoilla viennin alenemista

Tilastokeskuksen vientihintaindeksillä deflatoitujen Tullin aikasarjojen mukaan tavaraviennin määrä oli heinä-syyskuussa neljä prosenttia vähäisempää kuin vuot-

ta aiemmin. Kausitasoitettuna viennin määrä aleni samoin neljä prosenttia huhti-kesäkuusta. Jälkimmäistä lukemaa heikensi erityisesti puutavaran, elektroniikkateollisuuden ja moottoriajoneuvojen vienti, mutta myös kumi- ja muovituotteiden, kemikaalien, metallituotteiden, vaatteiden ja muiden kulkuneuvojen viennin määrä väheni huhti-kesäkuusta. Kasvua oli muun muassa perusmetalleissa ja sähkölaitteissa.

Kokonaistuotanto, kausitasoitus (ind. 2015=100)

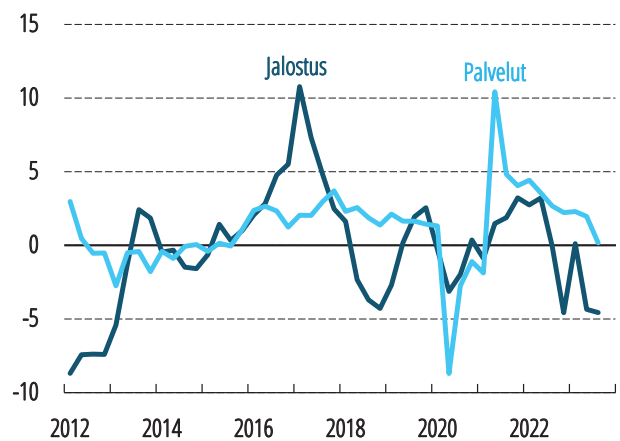

Huom. Käyrien välille syntyy eroa, jos tuoteverojen miinus tuotetukipalkkioiden määrä kehittyi eri tahtia kuin arvonlisäys tilaston perusvuoden jälkeen.
Lähteet: Tilastokeskus, Etlan tietokanta.

Työllisyysaste kääntyi pieneen nousuun

Työllisyysasteen (20–64-vuotiaat) trendi nousi lokakuussa tasan 78 prosenttiin oltuaan edelliset kolme kuukautta hieman alempana. Parhaimmillaan se oli vuosi sitten 78,5 prosenttia. Toisaalta myös työttömyysasteen trendi nousi ja oli nyt 7,5 prosenttia. Siinäkin on nousua puolisen prosenttiyksikköä alimmalta tasoltaan vuoden alussa. Työvoiman määrä on kasvanut vuoden takaisesta, mutta toukokuusta lähtien se on ollut vakaa.

Arvonlisäys (vuosimuutos, %)

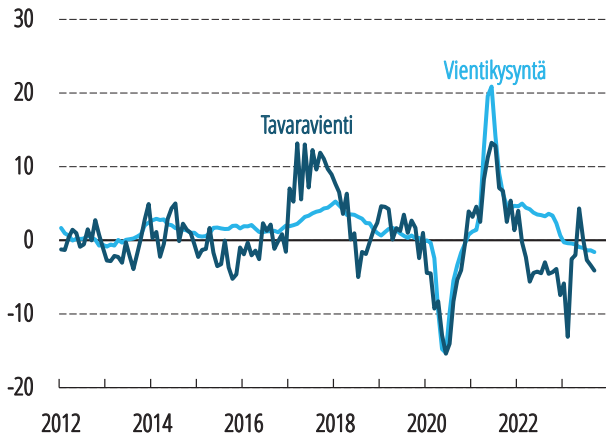
Kansantalouden tilinpito. Lähteet: Tilastokeskus, Etlan tietokanta.

Keskeisiä suhdannemuuttujia (%)

	2023 Maalis	2023 Huhti	2023 Touko	2023 Kesä	2023 Heinä	2023 Elo	2023 Syys	2023 Loka	2023 Marras
Kuluttajahinnat¹⁾	7,9	7,9	6,8	6,3	6,5	5,6	5,5	4,9	
Suhdannekuvaaja^{1) 2)}	1,0	1,9	1,0	-0,3	-0,2	-0,2	-0,3		
12 kk euribor-korko³⁾	3,647	3,757	3,862	4,007	4,149	4,073	4,149	4,160	4,022
Työllisyysasteen trendi	78,3	78,3	78,2	78,0	77,8	77,8	77,9	78,0	
Työttömyysasteen trendi	6,9	7,0	7,1	7,2	7,3	7,4	7,4	7,5	

¹⁾ Vuosimuutos, %. ²⁾ Tuotannon suhdannekuvaaja, työpäiväkorjattu. ³⁾ Päivävahaintojen keskiarvo. Lähteet: Tilastokeskus, EKP, Etlan tietokanta.

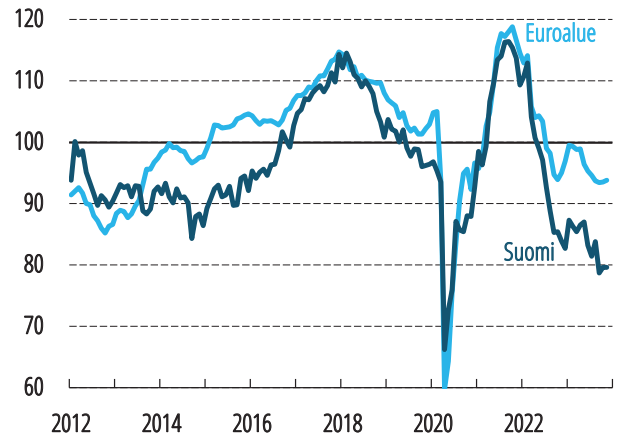
Suomen tavaravienti ja vientikysyntä (3 kk lka vuosimuutos, %)

Tavaraviennin määrä sekä 41 maan teollisuustuotanto Suomen liukuvin tavaravientipainoin.

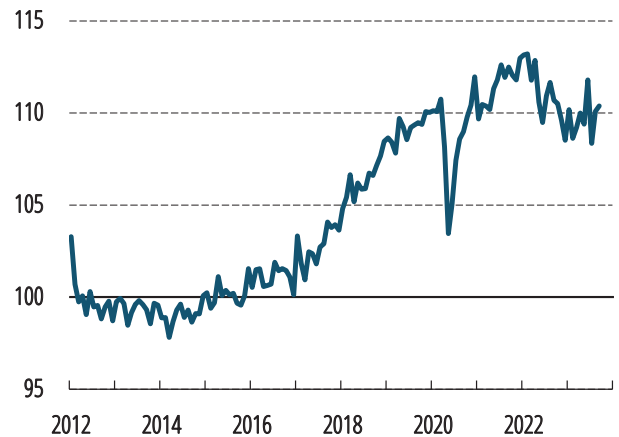
Lähteet: OECD, Tulli, Tilastokeskus, Etlan tietokanta, Etlan laskelmat.

Talouden luottamusindikaattori

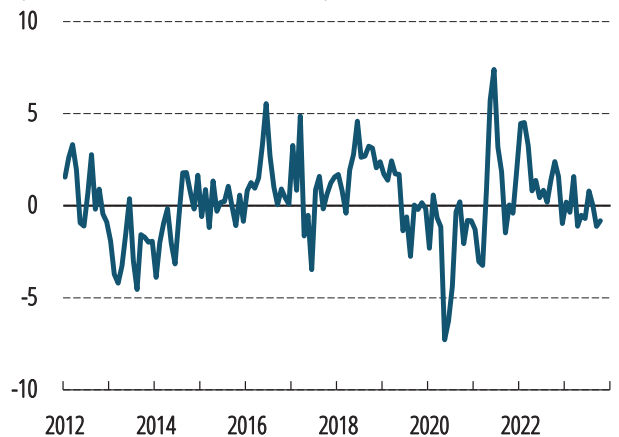
Lähteet: Euroopan komissio, Macrobond.

Reaalinen palkkasumma, kausitasoitus (ind. 2015=100)

Lähteet: Tilastokeskus, Etlan tietokanta.

Tehdyt työtunnit koko kansantaloudessa (3 kk lka vuosimuutos, %)

Lähteet: Tilastokeskus, Etlan tietokanta.

Ennuste (%-muutos)

	2023	2024
Bkt	-0,3	0,8
Tuonti	-3,4	5,9
Vienti	-0,3	7,1
Investoinnit	-4,6	1,9
Kulutus	1,2	0,6
Teollisuustuotanto	-1,4	3,1
Työttömyysaste, %	7,2	6,8
Inflaatio, %	6,3	1,9
Euribor 12 kk, %	4,0	3,7

Lähde: Suhdanne, Syksy 2023 (14.9.2023).

Taloudessa edelleen paljon epävarmuutta

> 12 kuukauden euribor laskenut 3 kuukauden euriborin alle

> Inflaatio hidastunut 2,4 prosenttiin euroalueella

> Euro vahvistui kesäkuun tasolle marraskuussa

Euroalueen talous pysyy jähmeänä

Vuoden 2023 kolmannella neljänneksellä talous näyttäisi supistuneen euroalueella 0,1 prosenttia edellisestä neljänneksestä ja kasvaneen enää 0,1 prosenttia vuoden takaisesta. Kolmella ensimmäisellä neljänneksellä kasvu edellisestä neljänneksestä on ollut nollan tuntumassa.

Yhdysvalloissa talous on kasvanut selvästi euroaluetta voimakkaammin ensimmäisellä vuosipuoliskolla, ja kasvu oli voimakasta myös kolmannella neljänneksellä.

Euroalueen talous laskussa

Euroalueen luottamusindikaattorit ovat jatkaneet laskussa. Teollisuuden indikaattorin lasku on kuitenkin tasaantunut vuoden viimeisellä neljänneksellä. Kuluttajien luottamus talouteen on nollakorkoaikaa heikompaa, mutta linjassa 2000-luvun alkupuolen kanssa.

Euroalueen teollisuustuotanto on elo-syyskuussa laskenut edelleen vuodentakaisesta seuraten luottamusindikaattorin laskua. Yhdysvalloissa puolestaan tuotannon lasku suhteessa edellisvuoteen on kiihtynyt lokakuussa aiempiin kuukausiin verrattuna.

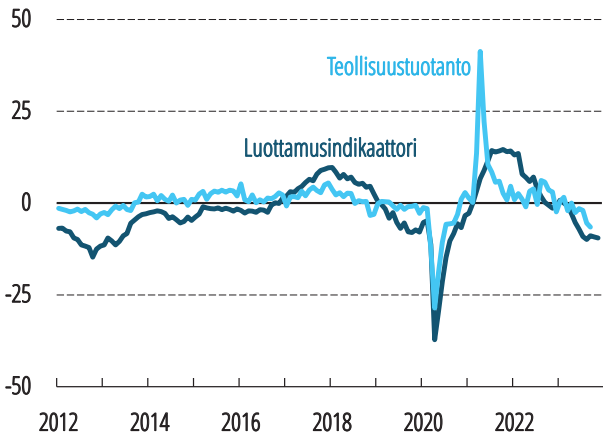
Euriborit vaihtovat paikkoja

Euroalueen kuluttajahintainflaatio on ollut syyskuun jälkeen laskusuuntainen. Marraskuussa inflaatio oli 2,4 prosenttia vuodentakaiseen verrattuna. Energian hinnat ovat laskeneet merkittävästi. Pohjainflaatio (eli pl. volatiilit elintarvikkeet ja energia) on puolestaan vielä 4,2 prosentissa, mutta hidastumassa.

EKP on oletettavasti saavuttanut ohjaukorkojen korkohuippunsa. EKP piti ohjaukorkon ennallaan lokakuun kokouksessa 4,5 prosentissa. Joulukuun kokouksessa ei odoteta uusia korkopäätöksiä. Fed ei muuttanut ohjaukorkoaan loka-marraskuun kokouksessa.

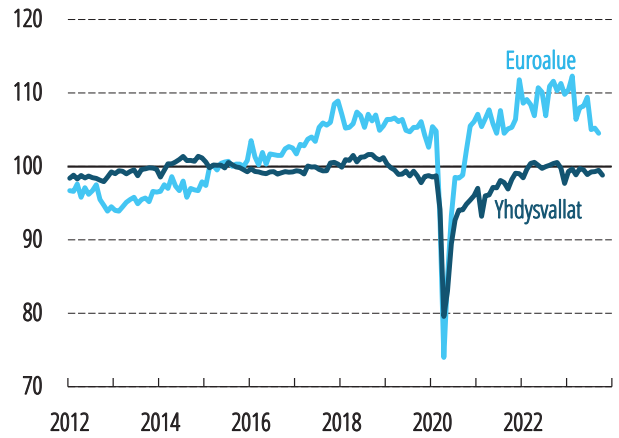
Euriborien nousu on tasaantunut. 12 kuukauden euribor on laskenut marraskuun inflaatioennakon jälkeen. Merkittävin muutos on, että 12 kuukauden euribor on 3 kuukauden euriborin alapuolella. Tämä kertoo markkinoiden odotettavan korkojen laskevan vuoden sisällä. Taloudellinen epävarmuus on kuitenkin edelleen suurta kuten luottamusindikaattoreista ilmenee. Euro oli marraskuussa 1,08 dollaria.

Teollisuuden luottamusindikaattori ja tuotanto (vuosimuutos, %) euroalueella

Lähteet: Eurostat, Macrobond.

Teollisuustuotanto, kausitasoitus (ind. 2015=100)

Lähteet: OECD, Eurostat, Macrobond.

Tehdasteollisuuden tuotanto (vuosimuutokset, %)

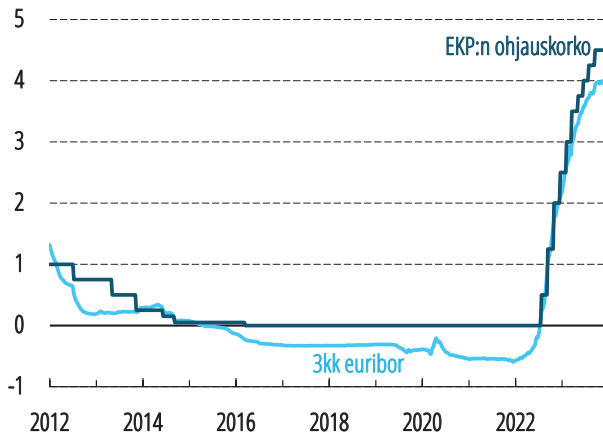
	2023 Touko	2023 Kesä	2023 Heinä	2023 Elo	2023 Syys	2023 Loka	2023 Marras
Euroalue	-2,3	-0,6	-1,8	-5,1	-6,4		
Yhdysvallat	-0,6	-0,9	-0,7	-0,9	-0,9	-1,7	
Japani	2,5	0,1	-2,3	-4,4	-3,7		
OECD	-0,2	-0,6	-1,1	-1,5	-1,4		

Euroalueen inflaatio ja rahamarkkinakorot

	2023 Touko	2023 Kesä	2023 Heinä	2023 Elo	2023 Syys	2023 Loka	2023 Marras	Ennuste (syksy 2023) 2023	Ennuste (syksy 2023) 2024
Euroalueen kuluttajahintainflaatio, % ed. vuodesta									
Kokonaisindeksi	6,1	5,5	5,3	5,2	4,3	2,9	2,4	5,2	2,6
Pohjainflaatio¹⁾	6,9	6,8	6,6	6,2	5,5	5,0	4,2		
Energia	-1,8	-5,6	-6,1	-3,3	-4,6	-11,2	-11,5		
Palvelut	5,0	5,4	5,6	5,5	4,7	4,6	4,0		
Rahamarkkinakorot, %, kuukauden keskiarvo									
EKP ohjaukorko	3,67	3,84	4,00	4,24	4,35	4,50	4,50	3,50	3,30
Euribor, 3 kk	3,37	3,54	3,67	3,78	3,88	3,97	3,97		
Euribor, 12 kk	3,86	4,01	4,15	4,07	4,15	4,16	4,02	3,00	2,60
Yhdysvallat (Libor), 3 kk	5,38	5,53	5,58	5,64	5,66	5,66	5,64		
Ruotsi (Stibor), 3 kk	3,64	3,77	3,88	4,02	4,09	4,08	4,11		
Japani (Tibor), 3 kk	0,07	0,07	0,07	0,07	0,07	0,07	0,07		

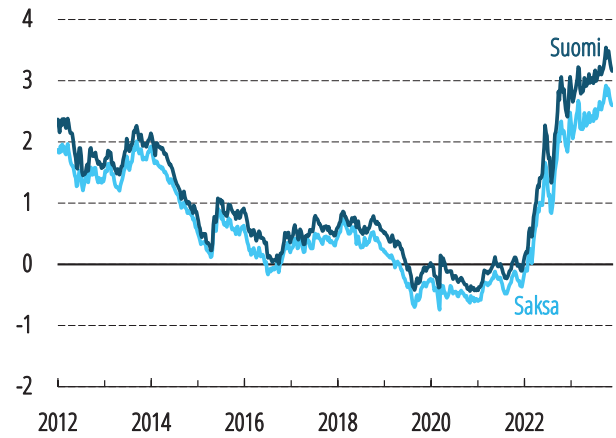
¹⁾ Eli pl. energia ja jalostamattomat elintarvikkeet. Lähteet: OECD, Eurostat, ECB, European Money Markets Institute (EMMI), Intercontinental Exchange (ICE), Japanese Bankers Association, Swedish Financial Benchmark Facility, Macrobond.

EKP:n ohjauskorko ja 3kk euribor (%)

Lähteet: ECB, EMMI, Macrobond.

Valtion 10 vuoden joukkovelkakirjojen tuotto (%)

Lähteet: Macrobond Financial AB, Macrobond.

Valtion lainojen korot, pörssi- ja valuuttakurssit

Valtion joukkovelkakirjojen tuotto, 10 vuotta, %	2023 Touko	2023 Kesä	2023 Heinä	2023 Elo	2023 Syys	2023 Loka	2023 Marras	2021 ka	2022 ka
Suomi	3,0	3,0	3,1	3,1	3,2	3,5	3,2	-0,1	1,7
Saksa	2,3	2,4	2,5	2,6	2,7	2,8	2,6	-0,3	1,2
Italia	4,2	4,0	4,1	4,2	4,5	4,8	4,4	0,8	3,1
Ruotsi	2,3	2,4	2,5	2,7	2,9	3,0	2,7	0,3	1,5
Yhdysvallat	3,6	3,7	3,9	4,2	4,4	4,8	4,5	1,4	3,0

Pörssi-indeksejä, 2010/1 = 100	2023 Touko	2023 Kesä	2023 Heinä	2023 Elo	2023 Syys	2023 Loka	2023 Marras	% , 1 kk	% , 12 kk
Euroalue, STOXX 50	147,8	148,0	149,3	147,0	144,6	140,4	146,3	4,2	11,3
Suomi, OMX	157,7	154,2	150,7	146,4	147,6	141,0	145,9	3,4	-11,2
Yhdysvallat, S&P 500	369,0	386,7	401,2	396,7	392,4	380,0	397,0	4,5	13,9
Ruotsi, OMX	276,8	277,6	274,8	267,5	264,2	256,0	266,0	3,9	2,3
Japani, Nikkei 225	282,8	307,2	306,7	301,7	306,9	294,3	309,1	5,0	18,1

Valuuttakurssija	2023 Syys	2023 Loka	2023 Marras	% , 12 kk	2023 Syys	2023 Loka	2023 Marras	% , 12 kk	
USD / EUR	1,07	1,06	1,08	5,95	PLN / EUR	4,60	4,51	4,40	-6,27
GBP / EUR	0,86	0,87	0,87	0,18	JPY / EUR	157,80	158,04	161,84	11,52
SEK / EUR	11,84	11,65	11,55	6,14	CNY / EUR	7,80	7,72	7,81	6,72
CHF / EUR	0,96	0,95	0,96	-2,10	RUB / EUR ¹⁾				

¹⁾ EKP ei tällä hetkellä julkaise Venäjän ruplan kurssia. Lähteet: STOXX, Nasdaq OMX Nordic, S&P Global, Nikkei inc., U.S. Department of Treasury, Macrobond Financial AB, ECB, Macrobond.

Tavaraviennin määrä väheni tammi-syyskuussa 0,2 prosenttia tilinpidon mukaan

> Investointitavaroiden tuonti sukelsi syyskuussa

> Raaka-aineiden ja tuotantotarvikkeiden tuonti pysyi heikkona

> Öljytuotteiden vienti on elpymässä

Tavaraviennin määrä jäi kolmannella neljänneksellä ennakoitua pienemmäksi

Tavaraviennin määrä supistui syyskuussa 4,5 prosenttia vuoden takaisesta, kun Tullin ilmoittama viennin arvo deflatoidaan Tilastokeskuksen vientihintaindeksillä. Lähes kaikkien toimialojen vienti väheni. Tästä huolimatta vientimäärä oli jonkin verran odotettua suurempi. Öljytuotteiden, sähkön ja metallien jalostuksen viennin määrä oli erittäin voimakkaassa kasvussa. Tietokoneiden sekä elektronisten ja optisten laitteiden vientimäärä supistui sen sijaan neljänneksen vuoden takaisesta, ja moottoriajoneuvojen viennin määrä jäi kolmanneksen edellisvuotista pienemmäksi. Kumi- ja muovituotteiden sekä puutavaratuotteiden vienti oli vajaan viidenneksen laskussa viimevuotisesta. Kemikaalien ja kemiallisten tuotteiden vienti putosi merkittävästi edelliskuukaudesta.

Kansantalouden tilinpidon marraskuun lopulla julkaistujen tilastojen mukaan tavaraviennin määrä supistui kuluvan vuoden kolmannella neljänneksellä 4,9 prosenttia vuoden takaisesta ja kausitasoitettuna 3,3 prosenttia edellisestä neljänneksestä. Tammi-syyskuussa viennin määrä väheni 0,2 prosenttia viimevuotisesta. Kun Tullin ilmoittama viennin arvo deflatoidaan Tilastokeskuksen vientihintaindeksillä, saadaan, että tavaraviennin määrä supistui tammi-syyskuussa 2,1 prosenttia viimevuotisesta. Tullin tilastoista ei siksi enää suoraan pysty vetämään johtopäätöksiä siitä, mihin tavaraviennin määrä asettuu kansantalouden tilinpidossa. Tullin tilastoihin kirjataan kaikki rajaa ylittävät tavarat, mutta siirrot rajan yli eivät näy kansantalouden tilinpidon ulkomaankauppatilastoissa, jos esimerkiksi sama omistaja ensin tuo tavaran valmistukseen tarvittavia välituotteita ja sitten vie valmiin tavaran.

Etlä arvioi syyskuussa julkaistussa ennusteessaan, että tavaraviennin määrä supistuu tänä vuonna 0,2 prosenttia edellisvuodesta ja kasvaa 3,9 prosenttia vuonna 2023. Uusien tilastojen valossa näyttää kuitenkin nyt siltä, että tavaravienti voi tänä vuonna supistua hieman odotettua enemmän.

Palveluviennin määrä jäi kolmannella neljänneksellä 0,8 prosenttia edellisvuotista pienemmäksi, mutta kasvoi 2,2 prosenttia toisesta neljänneksestä. Viennin määrä oli vain hieman odotettua pienempi. Tammi-syyskuussa palveluviennin määrä oli 1,2 prosenttia edellisvuotista pienempi. Arvioimme syyskuun ennusteessamme, että palveluvienti vähenee vajaan prosentin tänä vuonna.

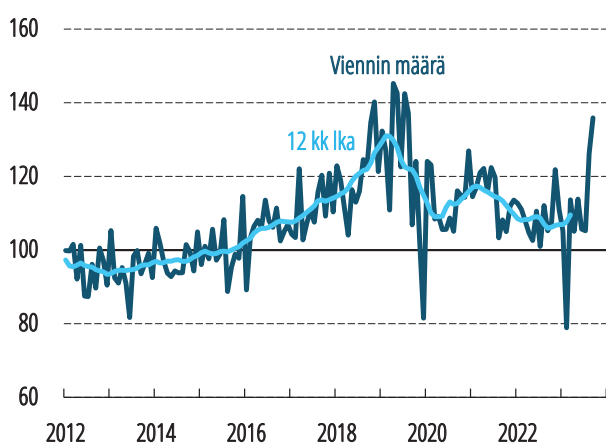
Tavaratuonti supistui tammi-syyskuussa odotettua enemmän

Tavaratuonti putosi kuluvan vuoden kolmannella neljänneksellä 13,5 prosenttia ja tammi-syyskuussa 11,3 prosenttia vuoden takaisesta kansantalouden tilinpidon marraskuun lopulla julkaistujen tietojen mukaan. Tuoreiden tietojen perusteella tavaratuonti supistuukin tänä vuonna jonkin verran syyskuussa ar-

vioitua enemmän. Palvelutuonnin määrä jäi kolmannelle neljänneksellä selvästi odotettua pienemmäksi, kun se supistui 1,6 prosenttia edellisvuodesta. Kaiken kaikkiaan palvelujen tuonnin määrä kuitenkin kasvoi tammi-syys-

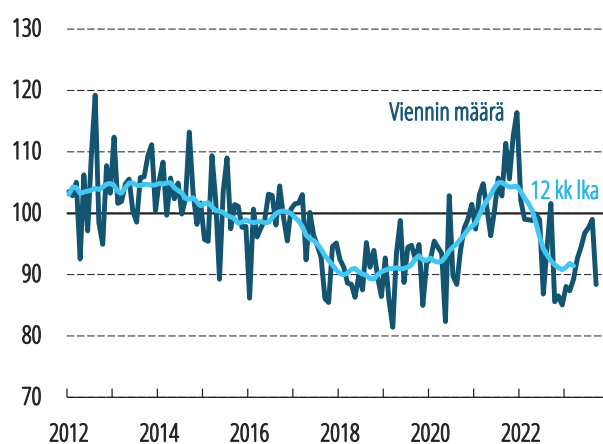
kuussa 3,7 prosenttia viimevuotisesta. Etlan ennusti syyskuussa, että palvelutuonnin määrä lisääntyy tänä vuonna 5 prosenttia, mutta kasvu näyttää jäävän hieman tätä pienemmäksi.

Metallien jalostuksen viennin määrä, kausitasoitus (ind. 2015=100)

Lähteet: Tulli, Tilastokeskus, Etlan tietokanta.

Kemikaalien ja kemiallisten tuotteiden (ml. lääk.) viennin määrä, kausitasoitus (ind. 2015=100)

Lähteet: Tulli, Tilastokeskus, Etlan tietokanta.

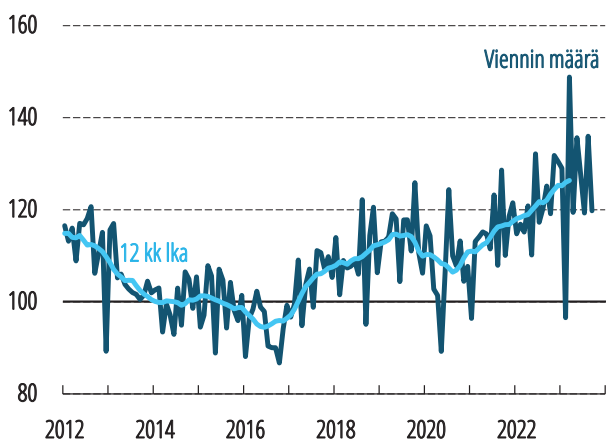
Ulkomaankauppa ja vaihtotase (vuosimuutokset, %, ja mrd. euroa)

	2023 Kesä	2023 Heinä	2023 Elo	2023 Syys	2023 Loka	3 kk ¹⁾	Kum. ²⁾	2022 ³⁾	Ennuste (syksy 2023) 2023	Ennuste (syksy 2024) 2024
Tavaroiden vienti, %										
Määrä	-2,4	-8,3	0,4	-4,5		-4,2	-2,1	2,3	-0,2	3,9
Hinta⁴⁾	-11,9	-12,3	-10,0	-8,1	-10,0	0,0	-5,2	23,3	-7,1	-3,6
Tavaroiden tuonti, %										
Määrä	-8,0	-12,0	-11,8	-11,2		-3,9	-12,8	5,5	-8,0	5,7
Hinta⁴⁾	-11,9	-13,4	-13,5	-10,8	-8,4	1,0	-5,9	24,1	-6,6	-3,3
Vaihtotase, mrd. eur	-0,2	0,0	0,4	0,7			-2,6	-6,8	-6,1	-3,8
Kauppataase, mrd. eur	0,5	0,1	0,4	0,7			4,6	-0,4	5,8	4,3

¹⁾ Kolmen viimeisen kuukauden muutos edellisestä. ²⁾ Kumulatiivinen vuoden alusta. Määrän ja hintojen keskiarvo verrattuna edellisen vuoden vastaavaan ajanjaksoon.

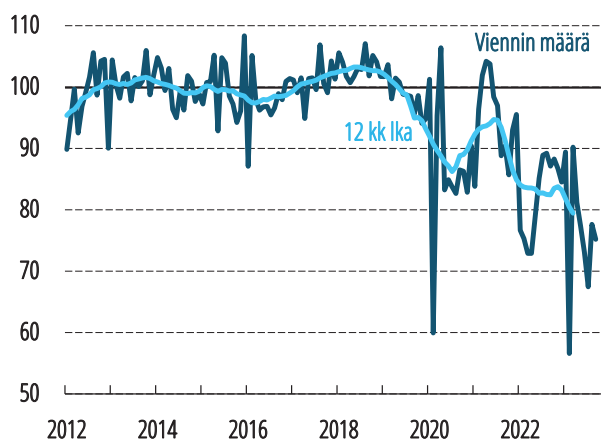
³⁾ Kansantalouden tilinpidossa. ⁴⁾ Indeksi 2015=100. Lähteet: Tilastokeskus, Tulli, Etlan tietokanta.

Koneiden ja laitteiden viennin määrä, kausitasoitus (ind. 2015=100)

Lähteet: Tulli, Tilastokeskus, Etlan tietokanta.

Paperiteollisuuden viennin määrä, kausitasoitus (ind. 2015=100)

Lähteet: Tulli, Tilastokeskus, Etlan tietokanta.

Viennin ja tuonnin määrä (vuosimuutos, %)

	2022 II	2022 III	2022 IV	2023 I	2023 II	2023 III	2022 I-IV	Ennuste (syksy 2023) 2023	Ennuste (syksy 2023) 2024
Vienti yhteensä	7,2	4,3	-1,5	3,4	-0,4	-3,7	3,7	-0,3	7,1
Tavarat	4,7	2,7	-0,2	3,4	1,2	-4,9	2,3	-0,2	3,9
Palvelut	13,2	8,1	-2,9	3,0	-5,5	-0,8	7,1	-0,6	14,2
Tuonti yhteensä	14,1	8,6	0,1	-3,0	-7,3	-9,8	8,5	-3,4	5,9
Tavarat	9,6	5,3	-3,3	-8,9	-11,6	-13,5	5,5	-8,0	5,7
Palvelut	24,0	15,9	7,4	10,9	2,5	-1,6	15,0	5,0	6,3

Lähde: Tilastokeskus.

Yksityinen kulutus pakitti

- > Kulutus heikkeni toista neljännestä peräjälkeen
- > Erityisesti puoli-kestävien tavaroiden (mm. vaatteiden) kysyntä vähentynyt
- > Vähittäiskauppa elpyi hieman lokakuussa
- > Moottoriajoneuvojen vähittäiskauppa hyvässä kasvussa

Yksityinen kulutus väheni

Kansantalouden tilinpidon tuoreiden tilastojen mukaan yksityisen kulutuksen kausitasoitettu määrä väheni heinä-syyskuussa 0,6 prosenttia edeltäneestä kolmen kuukauden ajanjaksosta. Toisellakin vuosineljänneksellä tuli vastaavasti takapakkia 0,2 prosenttia. Kokonaisuutena kulutus on ollut tänä vuonna 0,8 prosenttia vähäisempää kuin vastaavana aikana viime vuonna.

Kestävien kulutustavaroiden kysynnän määrä kasvoi hieman kolmannella neljänneksellä, mutta kaikkien muiden kulutuksen kestävyysluokkien eli puolikestävien (-2,1 %) ja lyhytikäisten (-0,3 %) tavaroiden sekä palvelujen (-0,3 %) kysynnän määrä väheni toisesta neljänneksestä.

Puolikestävien tavaroiden kysynnän laskussa näkyy muun muassa vaatteiden ja jalkineiden vähittäiskaupan myynnin määrän reilun kuuden prosentin väheneminen huhti-kesäkuun tasolta.

Edellisestä kolmen kuukauden ajanjaksosta väheni myös kodintekniikan, urheiluvälineiden, veneilyn, kirjakauppojen, kultasepäalan, puutarha-alan sekä optisen alan vähittäiskaupan myynnin määrä. Myös tavaratalokauppa supistui. Sen sijaan päivittäistavarakaupan ja huonekalukaupan myynnin määrä kasvoi hieman.

Kauppan myynti elpyi lokakuussa

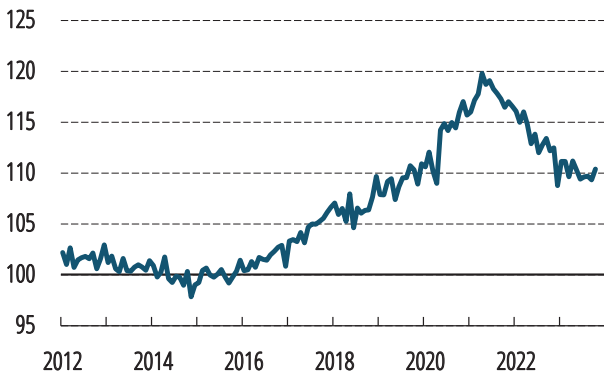
Ennakkotietojen mukaan vähittäiskaupan myynnin kausitasoitettu määrä kasvoi lokakuussa yhden prosentin syyskuusta. Päivittäistavarakaupassa myynti väheni 0,5 prosenttia. Siten muu kuin päivittäistavarakauppa elpyi lokakuussa.

Moottoriajoneuvojen vähittäiskauppa on ollut kasvussa

Henkilöautojen ensirekisteröintien määrä oli marraskuussa neljä prosenttia korkeampi kuin vuotta aiemmin. Koko vuosi on kahdeksan prosenttia yli viime vuoden tammi-marraskuun rekisteröintien.

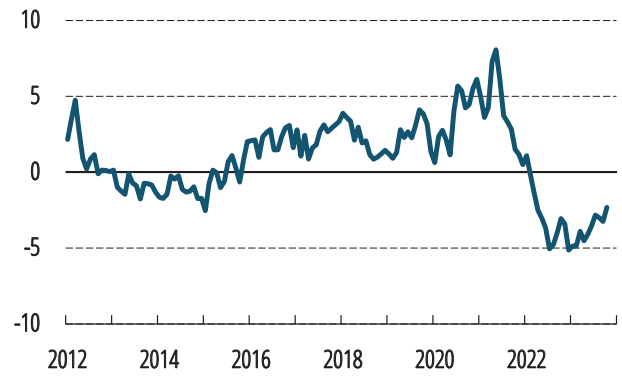
Kaiken kaikkiaan moottoriajoneuvojen vähittäiskauppa on selvässä kasvussa: heinä-syyskuussa 13 prosenttia vuoden takaisesta ja neljä prosenttia huhti-kesäkuusta. Tämä näkyy myös kestävien kulutustavaroiden edellä mainitussa kasvussa.

Vähittäiskaupan myynnin kausitasoitettu määrä (ind. 2015=100)

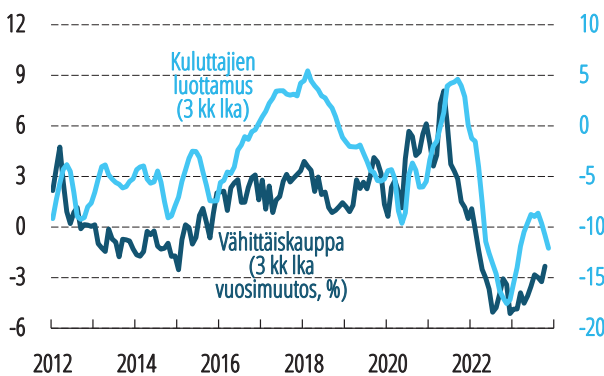
Lähteet: Tilastokeskus, Etlan tietokanta.

Vähittäiskaupan myynnin määrä (3 kk lka vuosimuutos, %)

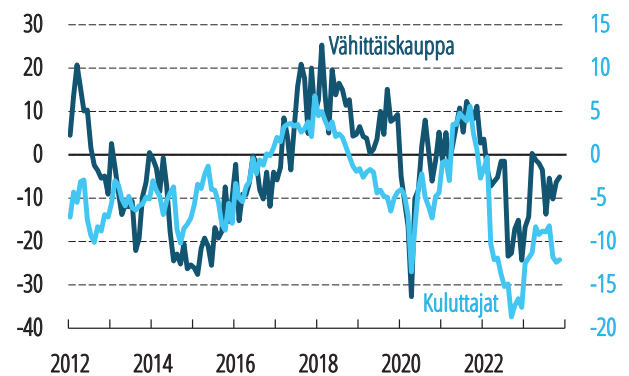
Lähteet: Tilastokeskus, Etlan tietokanta.

Kuluttajien luottamusindikaattori ja vähittäiskaupan myynnin määrä

Lähteet: Tilastokeskus, DG ECFIN, Macrobond.

Luottamusindikaattorit (saldot)

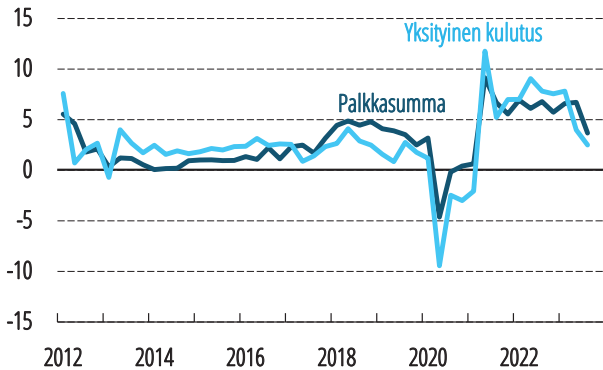
Lähteet: DG ECFIN, Macrobond.

Vähittäiskaupan myynnin määrä, vuosimuutos (3 kk lka, %)

	2023 Huhti	2023 Touko	2023 Kesä	2023 Heinä	2023 Elo	2023 Syys	2023 Loka
Vähittäiskauppa	-4,5	-4,1	-3,5	-2,8	-3,0	-3,2	-2,3
Päivittäistavarakauppa	-4,8	-3,3	-2,2	-1,6	-1,6	-1,2	-0,2
Tavaratalokauppa	-3,0	-3,1	-3,2	-3,1	-2,7	-3,3	
Erikoiskauppa yhteensä	-6,6	-7,1	-6,7	-5,6	-5,7	-6,0	
Kodintekniikan vähittäiskauppa	-7,7	-8,0	-9,1	-8,7	-9,0	-9,7	
Rautakauppatavaroiden vähittäiskauppa	-15,3	-15,4	-14,2	-12,1	-12,6	-12,6	
Urheiluvälineiden vähittäiskauppa	-5,7	-7,2	-5,0	-4,9	-4,6	-5,7	
Moottoriajoneuvojen kauppa ja korjaus	4,5	7,4	8,3	7,4	7,2	6,4	

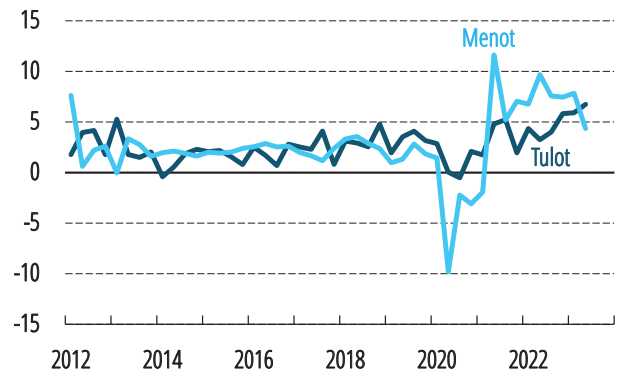
Alkuperäinen, työpäiväkorjaamaton tilasto. Lähteet: Tilastokeskus, Etlan tietokanta.

Nimellinen yksityinen kulutus ja palkkasumma (vuosimuutos, %)

Lähteet: Tilastokeskus, Etlan tietokanta.

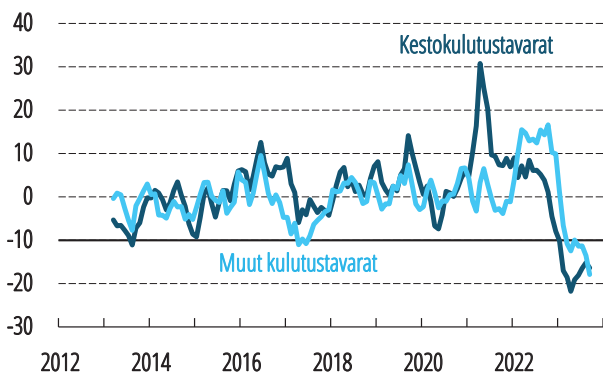
Kotitalouksien käytettävissä oleva tulo ja kulutus, kausittas. käyvin hinnoin (vuosimuutos, %)

Ml. kotitalouksia palvelevat voittoja tavoittelemattomat yhteisöt.

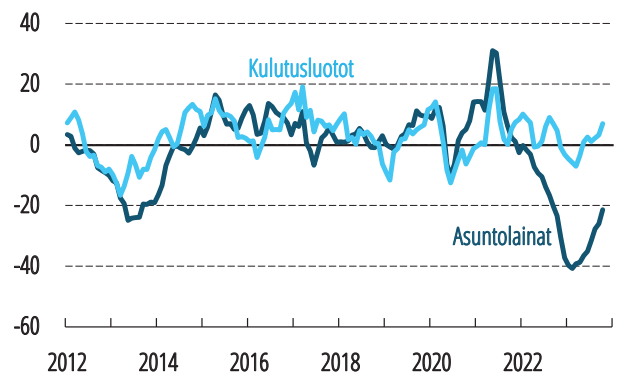
Lähteet: Tilastokeskus, Etlan tietokanta.

Kulutustavaroiden tuonnin määrä (3 kk lka vuosimuutos, %)

Lähteet: Tilastokeskus, Tulli, Etlan tietokanta.

Uusien asunto- ja kulutusluottojen nostot talletuspankeista (3 kk lka vuosimuutos, %)

Lähde: Suomen Pankki.

Yksityisten kulutusmenojen määrä (vuosimuutos, %)

	2022 I	2022 II	2022 III	2022 IV	2023 I	2023 II	2023 III	Ennuste (syksy 2023) 2023 2024	
Yksityiset kulutusmenot	2,5	3,6	1,0	-0,2	0,7	-1,4	-1,7	-0,2	0,9
Kestävät kulutustavarat	-8,5	-10,2	-7,2	-5,6	-4,4	-3,5	-2,6	-2,1	3,0
Puolikestävät tavarat	4,0	3,9	-3,6	-1,4	4,1	-2,3	-4,2	0,9	1,0
Lyhytikäiset tavarat	-0,8	-3,6	-4,9	-7,2	-4,8	-3,0	-1,8	-1,8	0,9
Palvelut	5,9	7,9	5,6	3,0	3,2	-1,4	-2,2	0,1	0,9

Lähteet: Tilastokeskus, Etlan tietokanta.

Rakentamisessa synkkää

> Rakennusinvestoinnit supistuivat noin 8 prosenttia tammi-syyskuussa

> Rakentamisen luottamus heikkoa

> Uusien asuntolainojen romahdus päättynyt

Investoinnit supistuivat merkittävästi alkuvuonna

Tilastokeskuksen mukaan investoinnit supistuivat vuoden takaisesta noin 8 prosenttia kuluvan vuoden kolmella ensimmäisellä neljänneksellä. Erityisen paljon supistuivat julkiset investoinnit.

Sekä kone- ja laiteinvestoinnit että rakennusinvestoinnit supistuivat selvästi. Rakennusinvestoinnit supistuivat kuitenkin koneita ja laitteita voimakkaammin. Eniten, yli 10 prosenttia, supistuivat investoinnit asuinrakennuksiin.

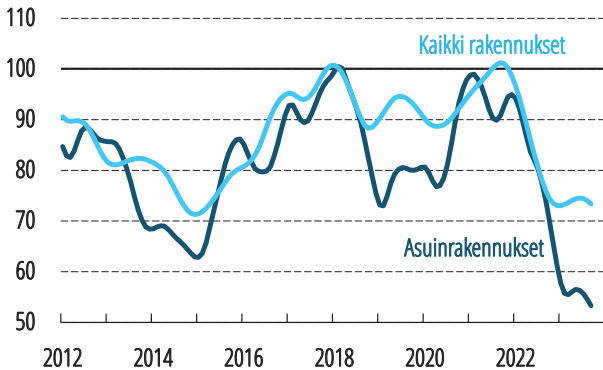
Rakentamisen supistuminen jatkuu loppuvuonna

Rakennusyritysten talonrakentamisen myynnin määrä on supistunut vajaat 14 prosenttia vuoden takaiseen verrattuna tammi-syyskuussa. Maarakentamisen myynnin määrän trendi ei ole kuitenkin laskenut kuin vähän. Koko rakentamisen liikevaihdon määrä on supistunut noin seitsemän prosenttia tammi-syyskuussa. Rakentamisen hintojen kasvu tasaantui viime vuoden lopulla. Alkuvuonna hinnat nousivat taas selvästi, mutta kesällä hintojen nousu on ollut taas maltillisempaa. Lokakuussa hinnat laskivat edellisestä kuukaudesta.

Rakentamisen luottamusindikaattorien mukaan alan näkymät ovat varsin heikot. Kaikkien rakennusten aloitusten määrän trendin lasku näyttäisi kuitenkin jo pysähtyneen.

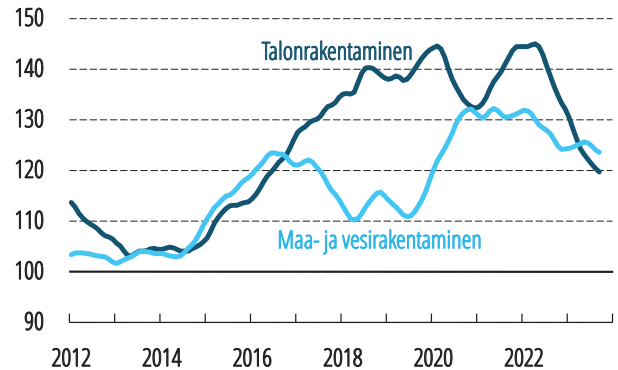
Suomalaisten kotitalouksien uusien asuntolainojen korot ovat nousseet edelleen ollen lokakuussa keskimäärin 4,7 prosenttia. Uusia asuntolainoja on syksyllä nostettu merkittävästi vähemmän kuin vuosi sitten. Niiden romahdus näyttäisi kuitenkin päättyneen, ja näin uusien asuntolainojen määrä on vakiintunut uudelle alemmalle tasolle. Vanhojen asuntojen hinnat ovat laskeneet noin 10,2 prosenttia viime vuoden kesäkuusta, jolloin hinnat olivat korkeimmillaan.

Rakentamisen aloitukset (m³), trendi (ind. 2010=100)

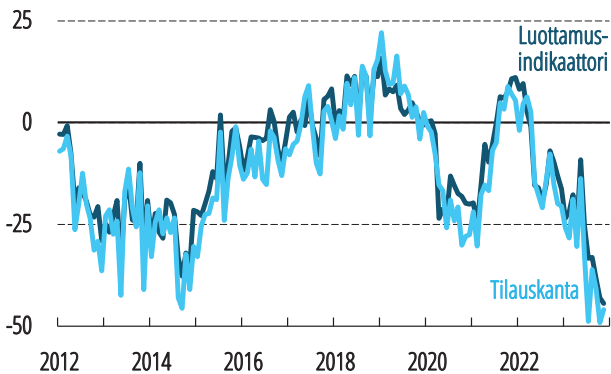
Lähteet: Tilastokeskus, Macrobond.

Rakennusyritysten myynnin määrä, trendi (ind. 2010=100)

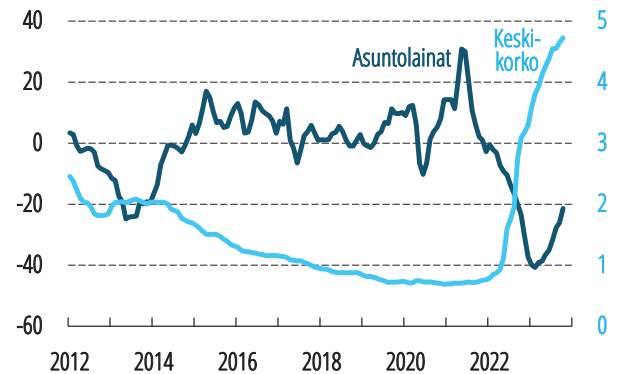
Lähteet: Tilastokeskus, Macrobond.

Rakentamisen luottamusindikaattori (saldo)

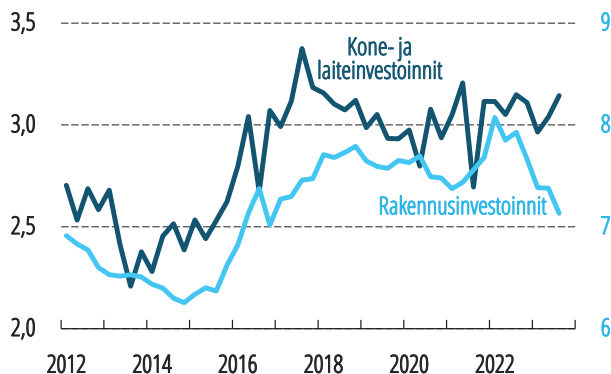
Lähteet: Eurostat, Macrobond.

Kotitalouksien nostamat asuntolainat, 3 kk, summa (vuosimuutos, %)

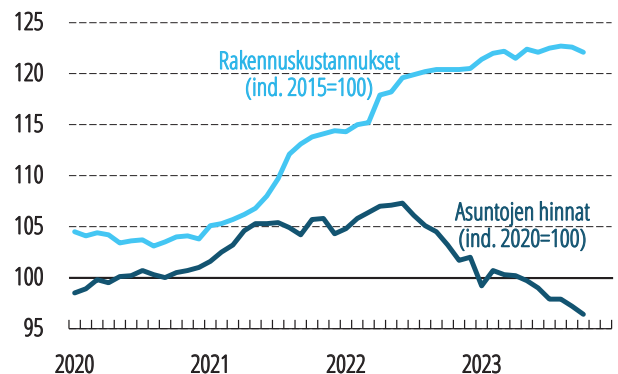
Lähteet: Suomen Pankki, Macrobond.

Rakennus- sekä kone- ja laiteinvestointien määrä, kausitasoitus

Mrd. euroa vuoden 2010 kiintein hinnoin. Lähteet: Tilastokeskus, Macrobond.

Rakennuskustannukset ja asuntojen hinnat

Lähteet: Tilastokeskus, Macrobond.

Ennakoivia indikaattoreita (vuosimuutos, %, ellei toisin ilmoitettu)

	2023 Touko	2023 Kesä	2023 Heinä	2023 Elo	2023 Syys	3 kk ¹⁾	2022
Investointitavaroiden tuotanto (määrä)	4,6	-2,2	3,0	-0,4	1,0	0,2	9,7
Rakennusaineteoll. tuotanto (määrä)	-9,8	-13,3	-6,8	1,1	-6,2	-1,9	0,4
Rakennusten aloitukset (m³)	-5,4	-10,4	20,8	-7,5	-26,0	-1,3	-13,4
Asuinrakennukset	-35,7	-27,8	14,2	-31,6	-36,9	-7,6	-19,0
Muut rakennukset	9,2	-1,6	23,6	4,9	-19,4	1,3	4,6
Uudisrakentamisen määrä yhteensä	-12,3	-13,7	-14,8	-15,8	-17,6	-3,9	7,0
Asuntorakentaminen	-22,4	-26,6	-28,6	-30,0	-31,6	-7,5	2,7
Muu talonrakentaminen	-3,4	-2,8	-3,2	-4,0	-6,3	-0,9	-10,6
Rakentamisen luottamusind., saldo²⁾	-9,1	-25,3	-33,3	-33,1	-38,2		

¹⁾ Vuosumma laskettu kolmen viimeisimmän havainnon keskiarvo kolmeen edelliseen verrattuna, %-muutos. ²⁾ Eurostat.

Lähteet: Tilastokeskus, Eurostat, Tulli, Macrobond.

Investointien määrä (vuosimuutos, %)

	2022 III	2022 IV	2023 I	2023 II	2023 III	Q _t /Q _{t-1} ¹⁾	2022 I-IV ¹⁾	Ennuste (syksy 2023) 2023	2024
Investoinnit yhteensä	6,2	-0,9	-6,8	-4,0	-6,8	-1,5	3,2	-4,6	1,9
Yksityiset investoinnit	7,6	-0,1	-0,2	-3,5	-6,2	-1,5	4,0	-0,3	3,1
Julkiset investoinnit	-0,8	-4,2	-34,0	-6,9	-9,9	-1,2	-0,2	-12,0	0,8
Koneet ja laitteet	17,5	0,9	-5,2	-0,7	0,3	3,5	3,0	-3,0	3,0
Rakennusinvestoinnit	5,6	-0,7	-9,3	-5,8	-9,8	-3,3	4,9	-6,6	1,3
Asuinrakentaminen	3,8	-11,2	-11,7	-9,7	-15,1	-4,7	1,7	-8,5	0,0
Muu talonrakentaminen	-1,0	1,6	-5,4	-3,0	-4,9	-2,5	2,5	-5,0	2,0
Maa- ja vesirakentaminen	24,3	21,9	-10,2	0,5	-4,7	-1,5	20,1	-6,0	3,0
Muut investoinnit	-2,5	-3,6	0,2	-1,7	-3,4	-1,3	-1,8	0,0	2,5

¹⁾ Kausitasoitettu %-muutos ed. neljänneksestä. Lähteet: Tilastokeskus, Macrobond.

Suomen bkt supistui kuluvan vuoden tammi-syyskuussa 0,5 prosenttia vuoden takaisesta

> Paperiteollisuuden tuotantoluvut heikot syyskuussa

> Metallien jalostuksen tuotanto oli kovassa vauhdissa

> Sähkö- ja elektroniikkatuotteiden valmistus on laskussa

Kokonaistuotanto supistui kolmannella neljänneksellä 1,5 prosenttia edellisvuodesta

Tilastokeskuksen julkaiseman tuotannon suhdannekuvaajan alkuperäisen sarjan mukaan kokonaistuotanto supistui syyskuussa 1,4 prosenttia vuoden takaisesta. Työpäiväkorjattuna tuotanto väheni 0,3 prosenttia. Kausitasoitettuna tuotanto kuitenkin nousi 0,2 prosenttia elokuusta. Teollisuuden ja rakentamisen yhteenlaskettu tuotanto väheni syyskuussa työpäiväkorjattuna 4,2 prosenttia edellisvuodesta. Palvelualojen tuotanto nousi 1,2 prosenttia, ja alkutuotanto lisääntyi 4,9 prosenttia.

Kansantalouden tilinpidon marraskuun lopulla julkaistujen ennakkotietojen mukaan bkt supistui vuoden 2023 kolmannella neljänneksellä työpäiväkorjattuna 1,2 prosenttia vuoden takaisesta ja 1,5 prosenttia alkuperäisen sarjan mukaan. Kausitasoitettuna kokonaistuotanto väheni 0,9 prosenttia edellisestä neljänneksestä. Kolmannella neljänneksellä rakentaminen putosi 9,4 prosenttia, ja teollisuustuotanto väheni 2,2 prosenttia viimevuotisesta alkuperäisen sarjan mukaan. Alkutuotanto kohosi 6,6 prosenttia, mutta palvelutuotanto lisääntyi vain 0,2 prosenttia edellisvuodesta. Rahoitus- ja vakuutus toiminta oli 3,2 prosentin kasvussa, kiinteistöalan toiminta nousi 1,5 prosenttia ja informaatio ja viestintä lisääntyi 0,2 prosenttia. Majoitus- ja ravitsemistoiminnan arvonlisäyksen volyyymi supistui kuitenkin 4,2 prosenttia, kuljetus ja varastointi olivat 3,6 prosentin laskussa ja kauppa väheni 0,7 prosenttia. Taiteen, viihteen ja virkistysarvonlisäyksen volyyymi putosi 4,4 prosenttia viimevuotisesta.

Bruttokansantuote markkinahintaan supistui kansantalouden tilinpidon mukaan kuluvan vuoden tammi-syyskuussa 0,5 prosenttia edellisvuodesta. Rakentaminen väheni 7,8 prosenttia, ja teollisuuden tuotanto oli 1,4 prosentin laskussa. Alkutuotanto puolestaan nousi 3,4 prosenttia ja palvelualojen tuotanto lisääntyi 1,5 prosenttia. Tuotannon suhdannekuvaajan alkuperäisen sarjan mukaan kokonaistuotanto lisääntyi tammi-syyskuussa 0,4 prosenttia vuoden takaisesta ja työpäiväkorjattuna 0,5 prosenttia. Suhdannekuvaaja kertoo bruttoarvonlisäyksen kehityksestä ja antaa tällä hetkellä liian positiivisen kuvan bkt:n kehityksestä. ETLA arvioi syyskuussa, että bkt markkinahintaan supistuu 0,3 prosenttia vuonna 2023, mutta arvonlisäys perushintaan lisääntyy 0,3 prosenttia.

Teollisuuden tuotanto ja uusien tilausten arvo väheni syyskuussakin

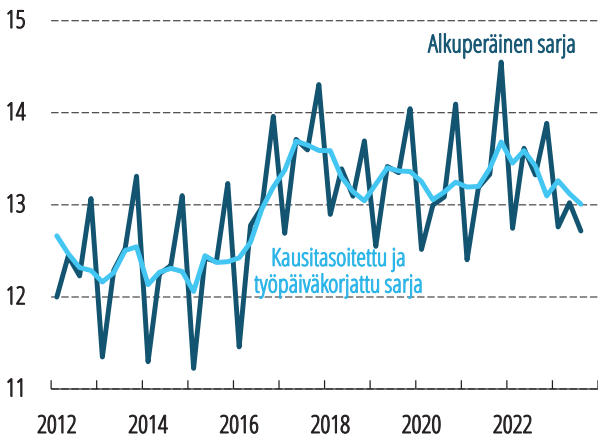
Teollisuustuotannon volyyymi-indeksin alkuperäisen sarjan mukaan koko teollisuuden tuotanto supistui syyskuussa 4,1 prosenttia vuoden takaisesta. Työpäiväkorjattuna tuotanto väheni 1,9 prosenttia. Kausitasoitettuna tuotanto laski 2,1 prosenttia viimevuotisesta ja 0,2 prosenttia elokuun lukemista. Tehdasteollisuus-

den tuotanto väheni tätä enemmän, kausitasoitettuna 2,8 prosenttia, mutta energiasektorin tuotanto puolestaan kasvoi 4,2 prosenttia vuodentakaisesta.

Tehdasteollisuuden uusien tilausten arvo väheni syyskuussa 21 prosenttia edellisvuodesta alkuperäisen tilastisarjan mukaan. Kemianteollisuuden tilaukset putosivat

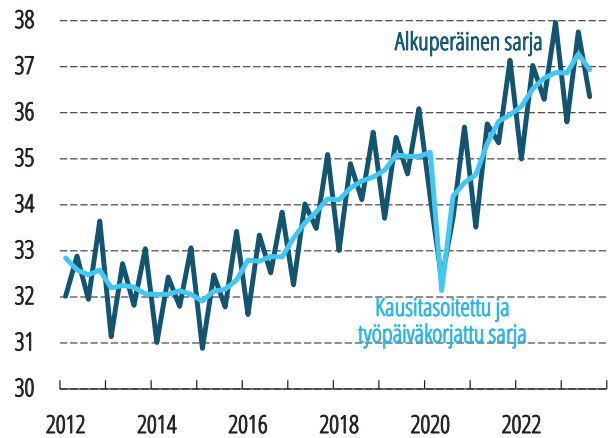
arvoltaan 35 prosenttia ja metalliteollisuuden tilaukset laskivat 19 prosenttia vuoden takaisesta. Paperi- ja kartonkivalmistuksen toimiala sai 17 prosenttia vähemmän tilauksia kuin syyskuussa vuonna 2022. Tammi-syyskuussa tehdasteollisuuden uusien tilausten arvo jäi 11 prosenttia viimevuotista pienemmäksi.

Teollisuuden ja rakentamisen tuotanto (mrd. 2015 euroa)

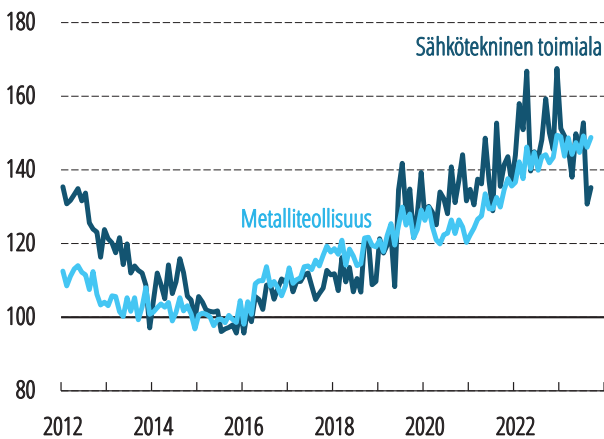
Lähteet: Tilastokeskus, Etlan tietokanta.

Palvelujen tuotanto (mrd. 2015 euroa)

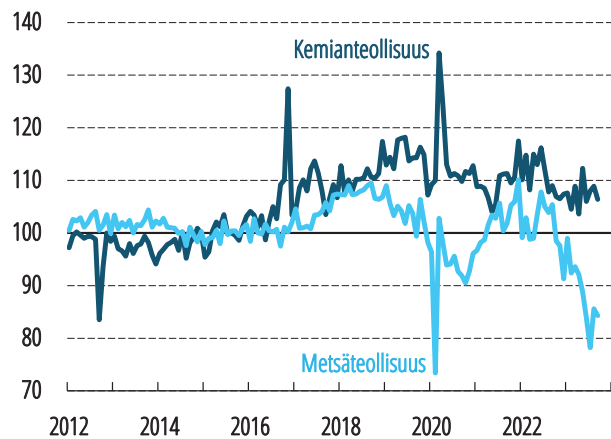
Lähteet: Tilastokeskus, Etlan tietokanta.

Teollisuustuotanto, kausitasoitus (ind. 2015=100)

Lähteet: Tilastokeskus, Etlan tietokanta.

Teollisuustuotanto, kausitasoitus (ind. 2015=100)

Lähteet: Tilastokeskus, Etlan tietokanta.

Tuotannon suhdannekuvaaja (vuosimuutos, %)

	2023 Kesä	2023 Heinä	2023 Elo	2023 Syys	Kum. ¹⁾	Ennuste (syksy 2023) ²⁾ 2023 2024	
Kokonaistuotanto	-0,2	-0,4	-0,2	-1,4	0,4	0,3	0,9
Alkutuotanto	0,0	14,3	2,1	4,0	2,6	1,9	1,7
Jalostus	-7,2	-5,3	-6,1	-6,2	-3,5	-4,2	-1,5
Palvelut	2,9	1,2	2,2	0,4	2,0	1,8	1,7

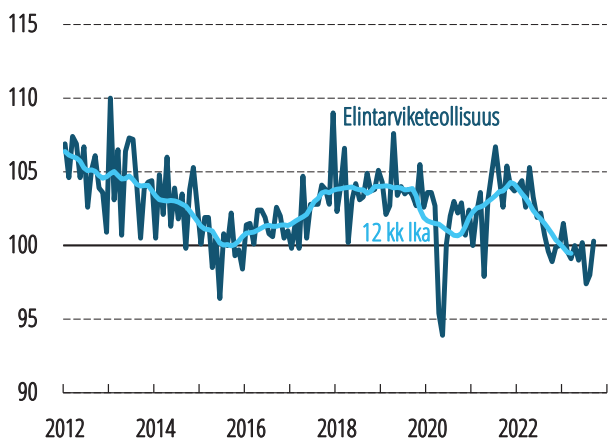
¹⁾ Kumulatiivinen tuotanto vuoden alusta verrattuna edellisen vuoden vastaavaan ajanjaksoon. ²⁾ Arvonlisäys perushintaan.
Lähteet: Tilastokeskus, Etlan tietokanta.

Teollisuustuotannon volyymi-indeksi (ind. 2015=100, vuosimuutos, %)

	2023 Kesä	2023 Heinä	2023 Elo	2023 Syys	3 kk ¹⁾	Kum. ²⁾	2022 ³⁾	Ennuste (syksy 2023) 2023 2024	
Metalliteollisuus	-0,6	4,3	0,6	3,6	1,2	2,3	3,3	1,0	2,2
Metallien jalostus	1,3	8,8	-0,3	25,0	5,0	7,0	0,6	1,0	4,6
Metallituotteet	5,2	7,6	9,0	13,4	2,0	5,4	-0,7	2,0	-1,0
Koneet ja laitteet	-6,6	2,3	2,8	4,5	1,8	6,0	2,9	0,8	1,0
Kulkuneuvot	-6,2	1,7	12,3	25,4	5,0	4,7	0,7	-3,6	5,0
Sähkö- ja elektroniikkateollisuus	0,1	6,6	-11,8	-15,1	-3,3	-4,7	8,3	2,0	2,9
Metsäteollisuus	-22,2	-25,5	-17,6	-20,0	-6,3	-13,9	-9,5	-8,0	5,6
Puutavateollisuus	-11,3	-30,1	-14,2	-17,0	-12,1	-11,6	-8,1	-5,7	0,9
Paperiteollisuus	-28,4	-25,8	-18,8	-20,7	-3,2	-15,5	-10,2	-9,0	7,8
Kemianteollisuus	-8,8	-3,6	1,0	-2,4	0,4	-3,8	6,5	-2,8	3,7
Elintarviketeollisuus	-1,7	-4,7	-2,7	0,7	-1,2	-3,1	-0,7	-3,0	1,0
Tevanake-teollisuus	-4,4	-9,8	-6,6	-16,8	-3,6	-10,5	-2,6	-7,2	1,1
Muu tehdasteollisuus	-11,6	-6,8	-2,4	-7,0	1,9	-8,6	0,3	-3,6	0,0
Tehdasteollisuus yhteensä	-6,1	-3,9	-1,8	-2,8	-0,4	-2,5	1,1	-1,8	2,7
Tehdasteoll. pl. sähkö- ja elektr.teoll.	-9,7	-7,7	-1,6	-1,5	-0,6	-3,8	-0,2	-2,5	2,7
Kaivostoiminta ja louhinta	-17,3	-11,8	-12,3	-18,0	2,3	-11,1	0,5	-4,7	1,1
Sähkö, kaasu ja lämpöhuolto	12,7	16,6	14,3	4,2	2,1	10,7	0,1	1,9	7,2
Koko teollisuus	-5,4	-2,1	-0,2	-2,1	-0,1	-1,2	0,9	-1,5	3,2

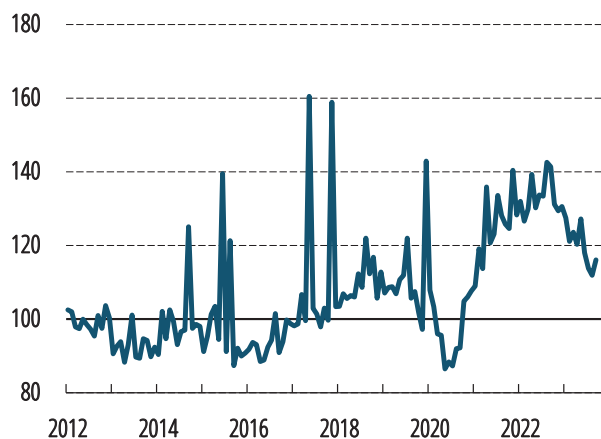
¹⁾ Kausitas. tuotannon kolme viimeistä kuukautta kolmeen edelliseen verrattuna. ²⁾ Kumulatiivinen tuotanto vuoden alusta verrattuna edellisen vuoden vastaavaan ajanjaksoon. ³⁾ Tuotos kansantalouden tilinpidon mukaan. Lähteet: Tilastokeskus, Etlan tietokanta.

Teollisuustuotanto, kausitasoitus
(ind. 2015=100)

Lähteet: Tilastokeskus, Etlan tietokanta.

Teollisuuden uudet tilaukset, kausitasoitus
(ind. 2015=100)

Lähteet: Tilastokeskus, Etlan tietokanta.

Kokonaistuotanto ja arvonlisäyksen volyymi toimialoittain (vuosimuutos, %)

	2022 II	2022 III	2022 IV	2023 I	2023 II	2023 III	2022 I-IV	Ennuste (syksy 2023) 2023	2024
Bkt markkinahintaan	2,6	1,2	-0,6	0,6	-0,6	-1,5	1,6	-0,3	0,8
Alkutuotanto	-3,7	-5,8	-2,0	-2,7	6,5	6,6	-3,1	1,9	1,7
Koko teollisuus (B, C, D, E)	2,2	-1,1	-6,3	1,2	-3,0	-2,2	-1,3	-3,3	-2,2
Tehdasteollisuus	1,1	-2,5	-6,1	-0,1	-3,8	-3,3	-1,5	-3,9	-2,9
Rakentaminen	6,4	3,7	0,3	-5,1	-8,3	-9,4	4,6	-7,0	0,9
Palvelut	3,6	2,7	2,2	2,3	2,0	0,2	3,2	1,8	1,7
Bkt muutos ed. nelj.	0,6	-0,1	-0,6	0,1	0,4	-0,9			

Lähteet: Tilastokeskus, Etlan tietokanta.

Työttömyys nousut syksyllä

> Lokakuussa työllisyysaste oli 77,9 prosenttia

> Työttömyysaste oli 7,5 prosenttia lokakuussa

> Avoimia työpaikkoja vähän

Työllisyystilanne heikentynyt

Työllisiä oli lokakuussa 31 000 vähemmän kuin vuosi sitten. Työttömiä oli lokakuussa 28 000 enemmän viime vuoteen verrattuna. Työllisten määrän trendi ei kuitenkaan kääntynyt vielä laskuun.

Tehtyjen työtuntien kuukausihavaintojen pohjalta laskettu trendi oli selvässä laskussa lokakuussa. Työtuntien trendi oli lokakuussa noin prosentin alempana kuin vuosi sitten. Rakennusalan työllisyyden trendi on kääntynyt laskuun syksyllä. Alan tehdyt työtunnit ovat myös jatkaneet selvässä laskussa. Teollisuuden työllisyyden trendi on kääntynyt laskuun kesän aikana, mutta syksyllä trendi ei enää ole laskenut. Teollisuuden tehtyjen tuntien trendi ei ole laskenut merkittävästi syksyllä. Kaupanalalla tuntien trendi on laskenut selvästi syksyllä, mutta työllisyys ei ole heikentynyt. Palvelualojen työllisyyden trendin kasvu on pysähtynyt syksyllä. Tehtyjen tuntien trendi on kuitenkin edelleen pienessä kasvussa.

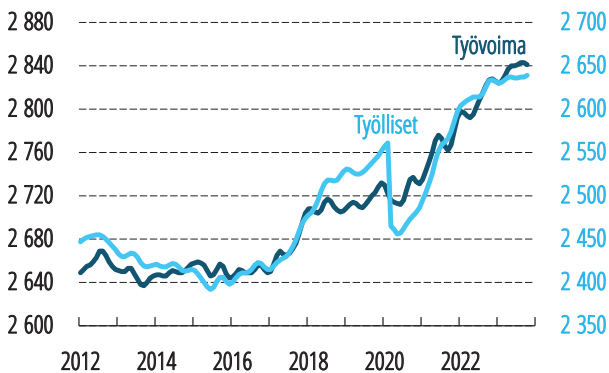
Avoimia työpaikkoja selvästi vähemmän kuin pandemiaa ennen

Työ- ja elinkeinoministeriön (TEM) työnvälitystilaston pohjalta laskettu lomautettujen määrän trendin nousu on jatkunut lokakuussa. Lomautettuja on selvästi enemmän kuin ennen koronapandemiaa.

Lokakuussa TEM:n uusien avointen työpaikkojen määrän trendi jatkoi laskussa. Avoimet työpaikat ovat vähentyneet selvästi viime kesän huipusta, ja niitä on jo vähemmän kuin ennen pandemiaa.

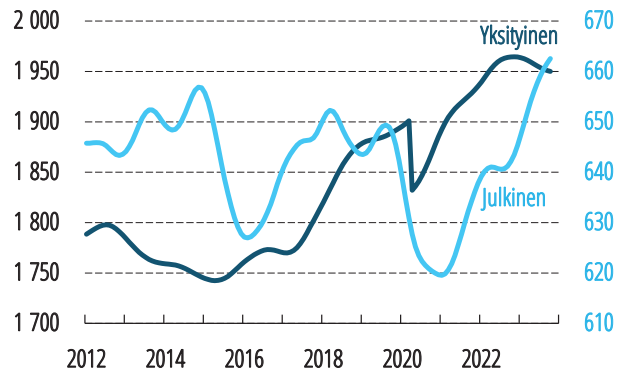
Alkuvuonna pitkäaikaistyöttömien määrä jatkoi laskuaan kesän 2021 huipusta. Kesä-heinäkuussa pitkäaikaistyöttömien määrä kasvoi selvästi. Elo-lokakuussa määrä on taas hieman supistunut. Pitkäaikaistyöttömiä on kuitenkin selvästi enemmän kuin ennen pandemiaa.

Työn kysyntä ja tarjonta, trendi (1 000 henkilöä)

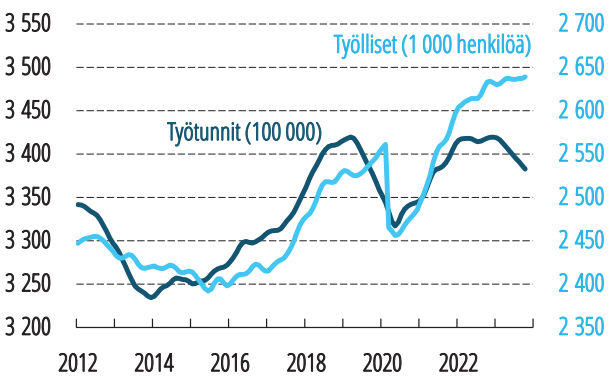
Lähteet: Tilastokeskus, Macrobond.

Yksityisen ja julkisen sektorin työlliset, trendi (1 000 henkilöä)

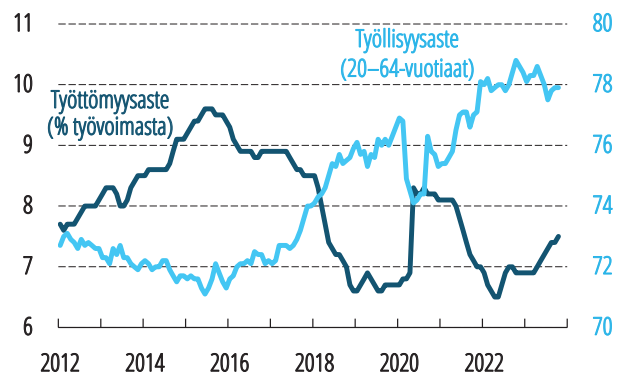
Lähteet: Tilastokeskus, Macrobond.

Työlliset ja tehdyt työtunnit, trendi

Lähteet: Tilastokeskus, Macrobond.

Työllisyys- ja työttömyysaste (%)

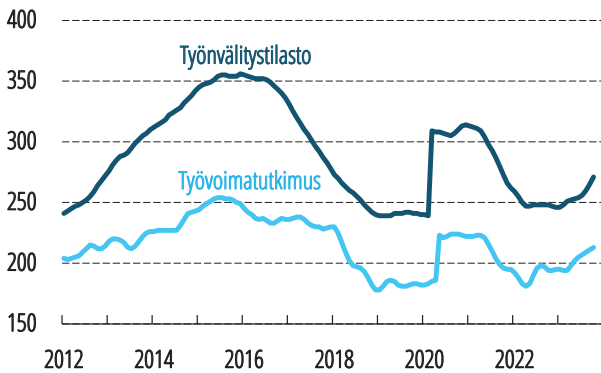

Lähteet: Tilastokeskus, Macrobond.

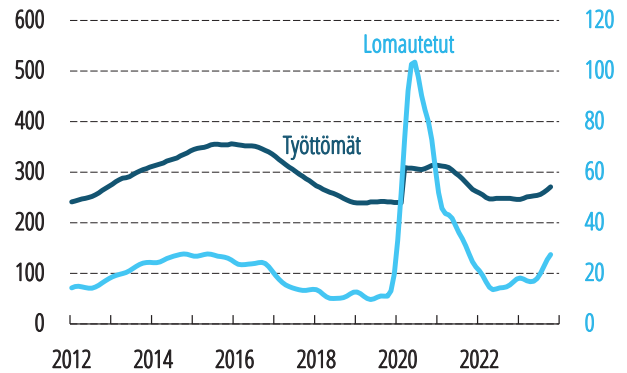
Työllisyyden vuosimuutos sekä työttömyys- ja työllisyysasteet (%)

	2023 Kesä	2023 Heinä	2023 Elo	2023 Syys	2023 Loka	3 kk ¹⁾	2022	Ennuste (syksy 2023)	Ennuste (syksy 2024)
Alkutuotanto	-1,0	-4,3	-5,6	1,0	-7,2	-1,0	5,0		
Teollisuus	8,0	-6,7	6,5	1,6	-3,8	0,3	4,0		
Rakennustoiminta	3,5	1,1	-4,6	-3,9	-0,6	-0,5	-2,2		
Palvelut (sis. kauppa)	-1,4	-2,3	2,0	1,0	-0,5	-0,2	3,7		
Julkinen sektori	1,1	1,3	0,8	1,1	3,3	0,2	2,9		
Työlliset yhteensä	0,3	-2,3	1,7	0,6	-1,2	0,0	2,6	0,1	0,8
Työvoiman tarjonta	0,6	-2,0	1,7	0,8	-0,1	0,1	1,6	0,6	0,3
Työttömyysaste, kausitasoitettu sarja	7,2	7,3	7,4	7,4	7,5		6,8	7,2	6,8
Työllisyysaste, kausitasoitettu sarja	78,0	77,5	77,8	77,9	77,9		78,2	77,9	79,0

¹⁾ Vuosisummasta laskettu kolmen viimeisimmän havainnon keskiarvo kolmeen edelliseen verrattuna, %-muutos. Kausivaihtelusta tasoitettuja työllisyyslukuja.
Lähteet: Tilastokeskus, Macrobond.

Työttömyys, trendi
(1 000 henkilöä)

Lähteet: Työministeriö ja Tilastokeskus, Macrobond.

Työttömät ja lomautetut, trendi
(1 000 henkilöä)

Lähteet: Työministeriö, Macrobond.

Uudet avoimet työpaikat, trendi (1 000 kpl)

Lähde: Työministeriö.

Työpanos (vuosimuutos, %)

	2023 Kesä	2023 Heinä	2023 Elo	2023 Syys	2023 Loka
Alkutuotanto	2,9	-11,1	-10,2	-3,9	9,1
Teollisuus	6,1	-9,9	11,3	-6,4	0,1
Rakennustoiminta	1,0	2,3	-5,6	-10,7	2,1
Kauppa (sis. majoitus- ja rav.)	-16,9	-5,1	-3,7	-0,6	-4,2
Liikenne	-7,7	8,2	-0,9	5,1	-2,7
Rahoitus, liike-elämää palveleva toiminta	11,7	1,4	1,2	-6,2	-0,5
Julk. ja muut yhteiskunnalliset palvelut	1,0	14,2	-2,4	-2,1	6,8
Yhteensä	-0,3	1,5	-0,7	-3,3	1,6

Lähteet: Tilastokeskus, Macrobond.

Inflaatio alle viiden prosentin – enimmäkseen korkoja

> Kansallisen mittarin mukainen vuosi-inflaatio lokakuussa 4,9 prosenttia ...

> ... mutta siitä on kolme prosenttiyksikköä korkojen nousua

> Sähkön hintaindeksin tekninen korjaus (-0,6 prosenttiyksikköä) vaikuttaa myös

> Yhdenmukaistettu inflaatio hidastui marraskuussa

Korot dominoivat inflaatiota

Kuluttajahintainflaatio hidastui lokakuussa 4,9 prosenttiin elintarvikkeiden, asunon, liikenteen sekä muiden tavaroiden ja palvelujen hintojen vuosinousun hidastumisen myötä. Kokonaisinflaatiosta tuli 2,3 prosenttiyksikköä asuntolainojen koroista ja 0,7 prosenttiyksikköä kulutusluottojen koroista.

Elintarvikkeissa lihatuotteiden hinnat alenivat 0,2 prosenttia ja kahvin reilut neljä prosenttia vuoden takaisesta. Muut kolminumerotason erät olivat vielä vähintään kahden prosentin nousussa. Selvästi hidastumassa olivat kalan, maitotuotteiden ja munien, vihannesten, sokerin yms. sekä muiden ruokatuotteiden vuosi-inflaatio.

Elintarvikkeiden hintaindeksit eivät ole kääntyneet laskuun huipuistaan muuten kuin kalan sekä maitotuotteiden ja munien osalta. Peltokasvien (ml. öljykasvien) tuottajahinnat ovat kuitenkin alentuneet huipuistaan suhteellisen paljon.

Asuntolainojen koroille lasketun indeksin vuosimuutos oli huipussaan kesäkuussa ja alkoi sitten alentua. Vuosinousu on toki edelleen huimat 192 prosenttia. Asumisen hintainflaatiota hidastavat myös sähkö ja lämmityksessä käytettävät nestemäiset polttoaineet. Sähkön hintaindeksiä korjattiin kesällä, mutta aikasarjan historiaa ei muutettu. Tämä tekninen korjaus, jonka suuruus oli -0,6 prosenttiyksikköä, alentaa vuosi-inflaatiota ensi kesään asti. Koko asumisen erän hintaindeksi ei kuitenkaan ole vielä kääntynyt laskuun, sillä asuntolainojen korkojen indeksi on edelleen jatkanut nousuaan.

Inflaatio hidastuu laajalla rintamalla

Alustavien tilastojen mukaan Suomen EU-yhdenmukaistettu kuluttajahintainflaatio, joka erityisesti ei sisällä korkoja, hidastui marraskuussa vain 0,7 prosenttiin lokakuun 2,4 prosentista. Vuosi-inflaatio hidastui elintarvikkeissa, vaatetuksessa, kalusteissa, liikenteessä, viestinnässä sekä kulttuurissa ja vapaa-ajassa, eli suhteellisen laaja-alaisesti.

Hinnat (vuosimuutos, %)

	2023 Kesä	2023 Heinä	2023 Elo	2023 Syys	2023 Loka	2023 Marras	Ennuste (syysy 2023) 2023	Ennuste (syysy 2023) 2024
Suomi, kansallinen KHI	6,3	6,5	5,6	5,5	4,9		6,3	1,9
Suomi, harmonisoitu	4,1	4,2	3,1	3,0	2,4	0,8	4,5	1,7
Euroalue, harmonisoitu	5,5	5,3	5,2	4,3	2,9	2,4	5,4	2,6
Tuontihinnat (tavarat)	-11,9	-13,4	-13,5	-10,8	-8,4		-6,6	-3,3
Kotimarkkinoiden perushintaind.	-5,8	-7,0	-7,0	-6,4	-4,8		-2,6	-0,7
Rakennuskustannukset	2,1	2,2	2,1	1,9	1,4			
Maatalouden tuottajahinnat	-0,7	-4,1	-3,6	-5,2				
Brent-raakaöljy, EUR	-37,6	-29,8	-19,0	-5,5	-11,4	-15,2	-19,4	6,7

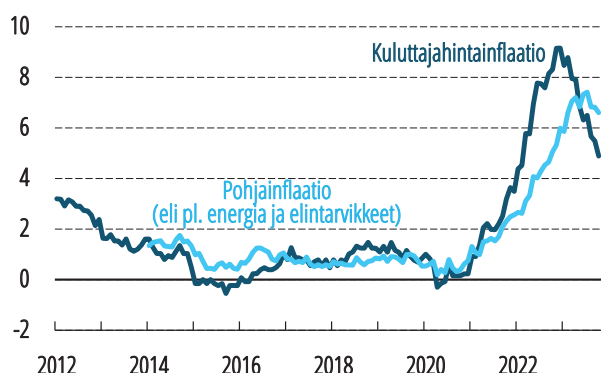
Lähteet: Tilastokeskus, Eurostat, Macrobond, Etlä.

Kuluttajahinnat (vuosimuutos, %)

	2023 Heinä	2023 Elo	2023 Syys	2023 Loka
Kuluttajahintaindeksi	6,5	5,6	5,5	4,9
Elintarvikkeet (13,7 %)	8,2	6,8	4,6	4,0
Alkoholijuomat, tupakka (5,1 %)	5,3	4,9	5,0	5,0
Vaatetus ja jalkineet (3,8 %)	2,9	3,2	4,3	4,2
Asuminen, vesi, sähkö, kaasu (26,3 %)	10,7	8,1	8,4	6,7
Kalusteet, kotitalous- koneet (5,5 %)	4,8	4,2	5,3	4,9
Terveys (5,3 %)	-2,8	-2,4	-2,6	-2,1
Liikenne (13,0 %)	-3,9	-0,8	0,5	-0,3
Viestintä (2,7 %)	6,9	6,4	5,5	5,5
Kulttuuri ja vapaa-aika (10,2 %)	7,6	6,2	5,6	6,2
Koulutus (0,4 %)	2,2	2,2	5,3	5,3
Ravintolat ja hotellit (6,0 %)	7,4	6,7	5,5	5,4
Muut tavarat ja palvelut (8,3 %)	14,1	11,4	11,5	10,4

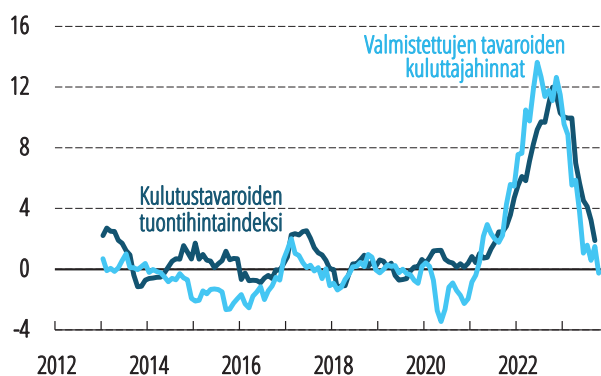
Suluissa indeksipainot 2022. Lähteet: Tilastokeskus, Etlän tietokanta.

Hinnat (vuosimuutos, %)

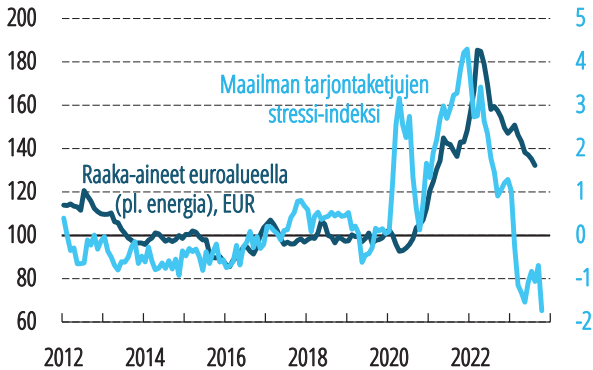
Lähteet: Tilastokeskus, Macrobond.

Kulutustavaroiden tuonti- ja kuluttajahinnat (vuosimuutos, %)

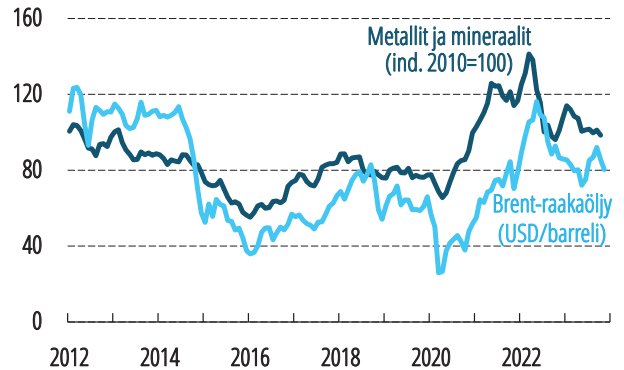
Lähteet: Tulli, Tilastokeskus, Etlän tietokanta, Macrobond.

Raaka-aineet ja maailman tarjontaketjut

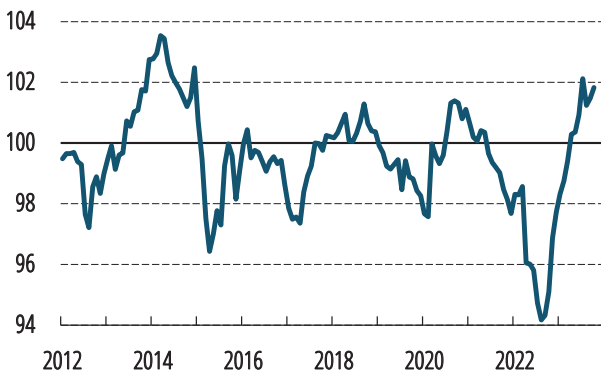
Lähteet: HWWI, Federal Reserve Bank of New York, Macrobond.

Raaka-aineiden hintoja, USD

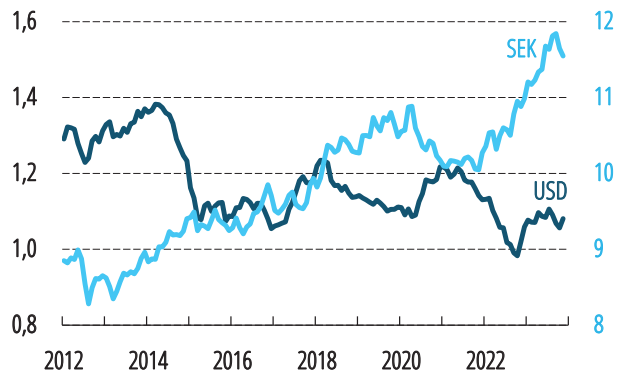
Lähteet: Maailmanpankki, Macrobond. Indeksissä Cu 38,4 %, Al 26,7 %, Fe 18,9 %, Ni 8,1 %, Zn 4,1 %, Sn 2,1 % ja Pb 1,8 %.

Suomen reaalinen efektiivinen valuuttakurssi (ind. 2010=100, laskettu kuluttajahinnoilla)

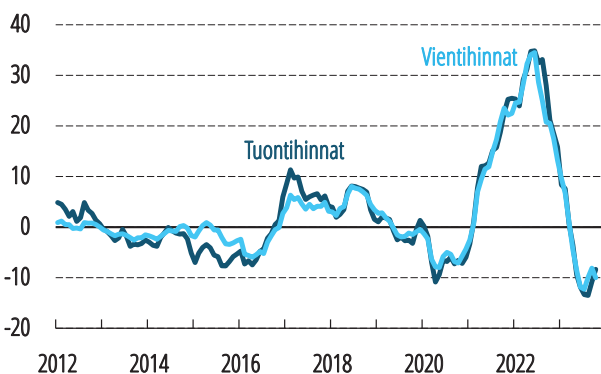
Kun käyrä nousee, valuuttakurssi vahvistuu. Lähteet: BIS, Macrobond.

Valuuttakursseja euron suhteen (kruunu ja dollari)

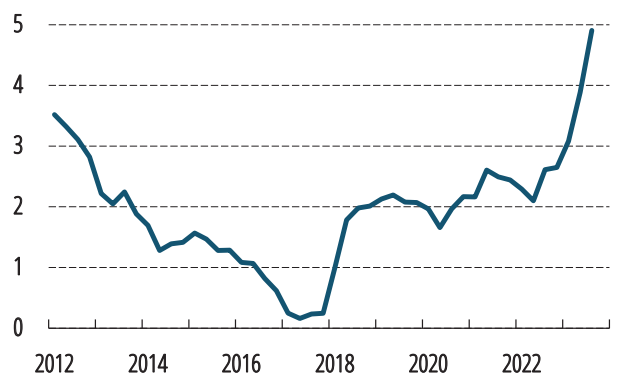
Kun käyrä nousee, euro vahvistuu. Lähteet: EKP, Macrobond.

Hinnat (vuosimuutos, %)

Lähteet: Tilastokeskus, Etlan tietokanta.

Nimellinen ansiotasoindeksi (vuosimuutos, %)

Lähteet: Tilastokeskus, Etlan tietokanta.

Investointi ja kulutus eri suuntiin

> Valtion alijäämä syyskuuhun mennessä suurempi kuin viime vuonna

> Kulutus kasvussa 6,7 % viime vuoteen verrattuna

> Palkkasumman kasvu on ollut vuoden aikana kiihtyvää, mutta tasaantunut syyskuussa

Valtiontalouden kehitys on jatkunut heikkona lokakuussa. Valtion budjettitaloudella oli lokakuuhun mennessä kertynyt lähes 7,5 mrd. euron alijäämä. Verrattuna aiempiin vuosiin, budjettialijäämää on lokakuuhun mennessä merkittävästi enemmän. Vuonna 2022 lokakuussa kumulatiivinen alijäämä oli 2 mrd. euroa. Ainoana poikkeuksena on vuosi 2020, jolloin valtion budjetti päätyi ennätysellisen alijäämäiseksi.

Julkinen kulutus on ollut nousussa vuoden kaksi ensimmäistä kvartaalia. Kolmannessa kvartaalissa kulutus käyvin hinnoin kuitenkin laski hieman, mutta pysyi yli 17,5 mrd. eurossa. Vuodentakaiseen verrattuna kolmannen kvartaalin kulutus käyvin hinnoin on 6,7 prosenttia korkeampi, mutta määrä kasvoi 1,6 prosenttia. Julkiset investoinnit olivat kolmannessa kvartaalissa 2,5 mrd. euroa ja pysyivät tasaisina koko vuoden. Vuodentakaisiin investointeihin verrattuna 2023 on ollut laskusuuntainen. Kolmannen kvartaalin investoinnit olivat 6,9 prosenttia vuodentakaisia pienemmät.

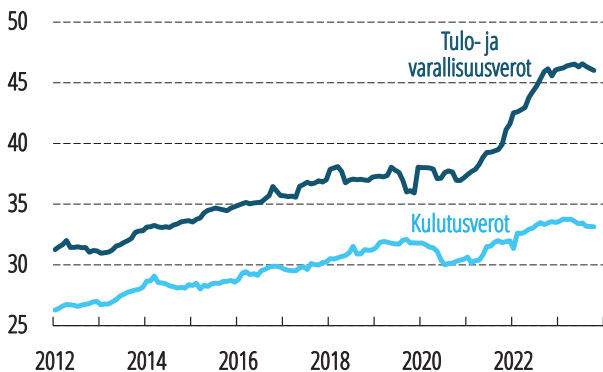
Julkisten toimialojen palkkasumma on kasvanut koko vuoden. Syyskuussa kausitasoitettu palkkasumma oli 8,5 prosenttia suurempi vuodentakaiseen verrattuna. Palkkasumman kasvu kiihtyi maaliskuun jälkeen, mutta tasaantui kesän aikana. Valtiontalouden tulojäämä on puolestaan painunut negatiiviselle. Lokakuussa tulojäämä oli 0,8 mrd. euroa. Julkisten toimialojen palkkasumman kasvu vaikuttaa merkittävästi valtiontalouden tulojäämään.

Verotulojen ja valtiontalouden kehitys

	2023 Kesä	2023 Heinä	2023 Elo	2023 Syys	2023 Loka	12 kk ²⁾	2022	Ennuste (syksy 2023)	Ennuste (syksy 2024)
Valtion ja kuntien verotulot¹⁾	-6,7	4,7	-7,5	-3,3	-2,9	-0,6	8,1	1,6	3,6
Välittömät verot	-6,1	6,2	-6,6	-5,3	-4,3	-0,3	10,7	1,8	4,7
Välilliset verot	-7,7	2,4	-8,5	-0,5	-1,0	-1,0	4,7	1,4	2,1
Julkisten toimialojen palkkasumma, %-muutos	18,3	5,4	6,8	8,5		7,7	4,1		
Valtiontalous, tulojäämä, mrd. euroa	-3,8	0,0	0,0	-1,1	-0,8	-7,4	-5,9		
Budjettitalouden velka, mrd. euroa	151,3	151,2	152,6	152,1	156,3		141,6		

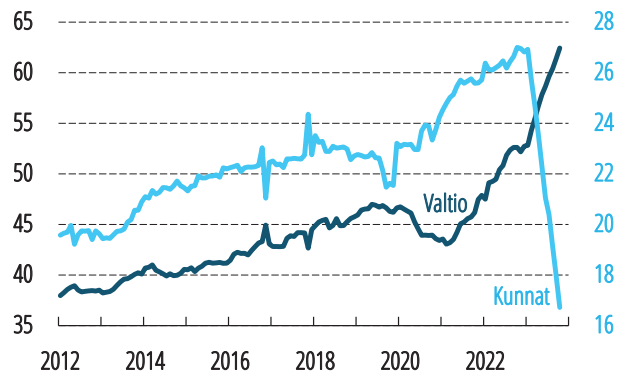
¹⁾ Vuosimuutos, %. ²⁾ 12 kk liukuvan summan vuosimuutos, %. Lähteet: Verohallinto, Valtiokonttori, Macrobond.

Välilliset ja välittömät verot, 12 kk summa (mrd. euroa)

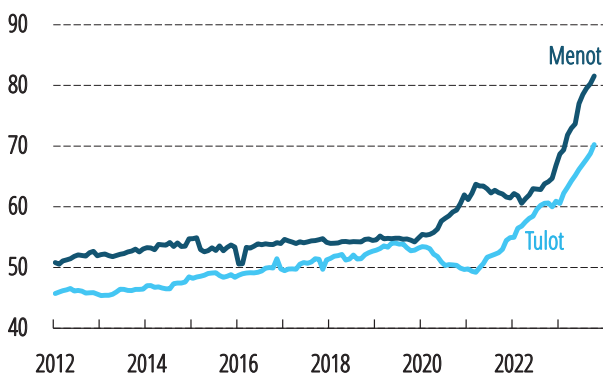
Lähteet: Verohallinto ja Valtiokonttori.

Valtion ja kuntien verotulot, 12 kk summa (mrd. euroa)

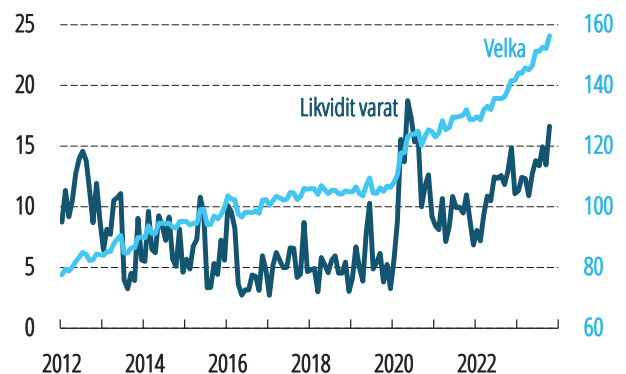
Lähteet: Verohallinto ja Valtiokonttori.

Valtion tulot ja menot ilman sijoituksia, 12 kk summa (mrd. euroa)

Lähteet: Valtiokonttori, Macrobond.

Valtion velka ja likvidit varat (mrd. euroa)

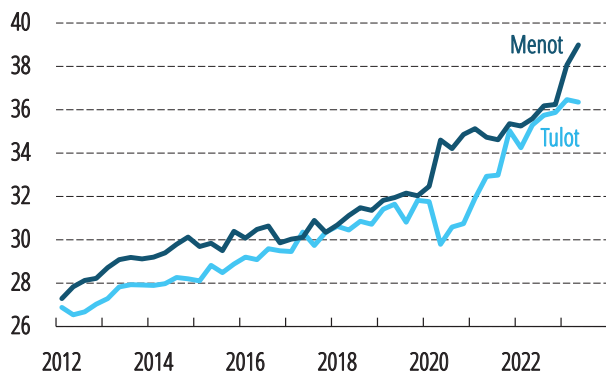
Lähteet: Valtiokonttori, Macrobond.

Julkisyhteisöjen kulutuksen ja investointien määrä (vuosimuutos, %)

	2022 III	2022 IV	2023 I	2023 II	2023 III	Q _t /Q _{t-1}	2022 I-IV	Ennuste (syksy 2023) 2023	Ennuste (syksy 2023) 2024
Kulutus	0,9	-0,6	4,4	9,1	1,6	-2,7	0,8	4,1	0,1
Investoinnit	-0,8	-4,2	-34,0	-6,9	-9,9	-1,2	-0,2	-12,0	0,8

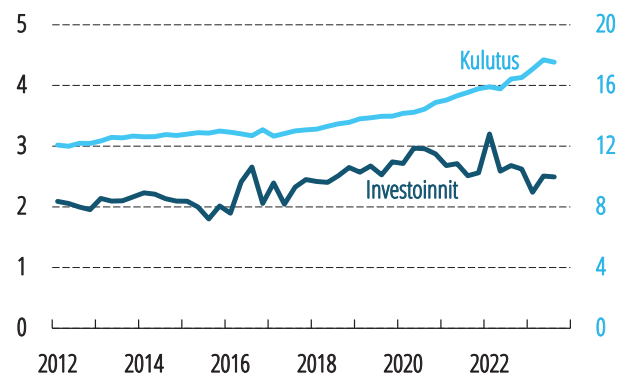
Työpäiväkorjattu. Lähteet: Tilastokeskus, Macrobond.

Julkisyhteisöjen tulot ja menot, kausitasoitus (mrd. euroa)

Lähteet: Tilastokeskus, Macrobond.

Julkinen kulutus ja investoinnit, kausitasoitus (mrd. euroa)

Lähteet: Tilastokeskus, Macrobond.

Talousennusteet vuodelle 2023 (%-muutos, ellei toisin mainittu)

	Etla 14.09.	Labore 28.09.	PTT 13.09.	SP 20.06.	VM 09.10.	HB 20.09.	Nordea 06.09.	OP 21.11.	Danske 05.12.	Komissio 15.11.	Med	Min	Max
Bkt	-0,3	-0,3	-0,5	-0,4	0,0	0,1	0,0	-0,3	-0,5	0,1	-0,3	-0,5	0,1
Tuonti	-3,4	-3,0	-5,5	-3,0	-3,8	-4,1	-5,2	-6,0	-4,5	-4,5	-4,3	-6,0	-3,0
Vienti	-0,3	0,3	-0,7	0,1	-0,8	-1,0	-1,1	-2,0	-0,5	0,0	-0,6	-2,0	0,3
Kulutus	1,2	0,5	0,3		0,4	1,9		0,9	0,6		0,6	0,3	1,9
Yksityinen	-0,2	-0,2	-1,4	-0,4	-0,2	-0,5	-0,2	-0,5	-0,5	-0,1	-0,3	-1,4	-0,1
Julkinen	4,1	1,9	4,0	2,6	1,8	7,0	7,5	4,0	3,0	3,6	3,8	1,8	7,5
Investoinnit (SP: yksityiset)	-4,6	-2,1	-6,2	-5,8	-3,1	-6,1	-5,3	-5,0	-5,5	-4,1	-5,2	-6,2	-2,1
Varastojen muutos (kontr.)	-1,4			-1,0						-1,9	-1,4	-1,9	-1,0
Kokonaiskysyntä	-1,2	-1,2			-1,2						-1,2	-1,2	-1,2
Kuluttajahinnat (EC: harm.)	6,3	6,1	5,7	5,9	6,2	6,2	6,4	6,3	6,2	4,4	6,2	4,4	6,4
Työttömyysaste, %	7,2	6,9	7,3	7,2	7,1	7,1	7,2	7,2	7,3	7,2	7,2	6,9	7,3
Ansiotaso	4,1	5,0	4,8	4,5	4,3	4,6	4,0	4,5	4,0		4,5	4,0	5,0
Teollisuustuotanto (HB: arvonlisäys)	-1,4				-4,0	-1,5					-1,5	-4,0	-1,4
Vaihtotase / bkt, %	-2,2		-1,3	-1,6	-1,4	-1,0	-1,8	-0,6	-0,7	-0,5	-1,3	-2,2	-0,5

Talousennusteet vuodelle 2024 (%-muutos, ellei toisin mainittu)

	Etla 14.09.	Labore 28.09.	PTT 13.09.	SP 20.06.	VM 09.10.	HB 20.09.	Nordea 06.09.	OP 21.11.	Danske 05.12.	Komissio 15.11.	Med	Min	Max
Bkt	0,8	0,8	0,5	0,9	1,2	0,7	0,0	0,0	0,3	0,8	0,8	0,0	1,2
Tuonti	5,9	0,8	1,3	1,9	3,6	2,2	-0,7	-1,0	1,5	1,6	1,6	-1,0	5,9
Vienti	7,1	0,8	1,7	2,4	4,1	2,4	-1,4	-1,5	1,0	2,3	2,0	-1,5	7,1
Kulutus	0,6	0,7	0,8		0,7	0,8		0,0	0,4		0,7	0,0	0,8
Yksityinen	0,9	1,0	0,4	0,8	1,0	0,7	0,2	0,0	0,5	0,8	0,8	0,0	1,0
Julkinen	0,1	0,0	1,5	1,1	-0,1	1,0	1,7	0,0	0,2	-0,3	0,2	-0,3	1,7
Investoinnit (SP: yksityiset)	1,9	1,0	0,2	-1,3	2,1	0,9	-0,4	-1,0	0,0	0,9	0,6	-1,3	2,1
Varastojen muutos (kontr.)	-0,5			0,1						0,0	0,0	-0,5	0,1
Kokonaiskysyntä	2,3	0,8			1,9						1,9	0,8	2,3
Kuluttajahinnat (EC: harm.)	1,9	2,4	2,8	1,4	2,2	2,3	2,1	2,2	1,9	1,9	2,2	1,4	2,8
Työttömyysaste, %	6,8	6,7	8,5	7,1	7,2	7,2	8,0	7,5	7,8	7,3	7,3	6,7	8,5
Ansiotaso	3,6	4,0	3,3	3,6	3,5	4,0	3,5	3,5	3,4		3,5	3,3	4,0
Teollisuustuotanto (HB: arvonlisäys)	3,1				0,4	2,0					2,0	0,4	3,1
Vaihtotase / bkt, %	-1,3		-0,9	-0,9	-1,2	-0,8	-1,1	-0,8	-0,3	-0,2	-0,9	-1,3	-0,2

Talousennusteet vuodelle 2025 (%-muutos, ellei toisin mainittu)

	Etla 14.09.	Labore 28.09.	PTT	SP 20.06.	VM 09.10.	HB 20.09.	Nordea 06.09.	OP 21.11.	Danske 05.12.	Komissio 15.11.	Med	Min	Max
Bkt	1,2	1,7		1,5	1,8	1,8	1,5	1,2	1,9	1,5	1,5	1,2	1,9
Tuonti	3,3	1,7		3,3	4,3	3,2	2,4	3,1	2,0	2,6	3,1	1,7	4,3
Vienti	3,6	1,9		2,8	3,8	3,0	2,4	1,3	3,0	3,6	3,0	1,3	3,8
Kulut	0,8	0,9			1,3	1,3		0,8	0,9		0,9	0,8	1,3
Yksityinen	1,2	2,0		1,1	1,8	1,6	1,0	1,0	1,2	1,1	1,2	1,0	2,0
Julkinen	0,0	-1,2		0,4	0,4	0,5	1,6	0,5	0,2	0,4	0,4	-1,2	1,6
Investoinnit (SP: yksityiset)	2,2	3,7		2,6	4,4	3,6	2,4	3,4	4,0	1,9	3,4	1,9	4,4
Varastojen muutos (kontr.)	0,0			0,0						0,0	0,0	0,0	0,0
Kokonaiskysyntä	1,8	1,7			2,5						1,8	1,7	2,5
Kuluttajahinnat (EC: harm.)	1,5	1,8		1,1	1,7	2,0	1,4	1,9	1,5	2,0	1,7	1,1	2,0
Työttömyysaste, %	6,4	6,7		7,0	7,0	6,8	7,4	7,5	7,2	7,0	7,0	6,4	7,5
Ansiotaso	3,3	4,0		2,6	3,3	3,0	3,0	3,0	2,5		3,0	2,5	4,0
Teollisuustuotanto (HB: arvonlisäys)	2,4				2,2	2,5					2,4	2,2	2,5
Vaihtotase / bkt, %	-1,1			-1,0	-1,3	-0,7	-0,7	-1,4	0,0	0,7	-0,9	-1,4	0,7

ETLA

**Elinkeinoelämän
tutkimuslaitos**

ETLA Economic Research

Puh. 09-609 900
www.etla.fi
etunimi.sukunimi@etla.fi

Arkadiankatu 23 B
00100 Helsinki

